

ØRAS ÅRSRAPPORT 2023

Innholdsfortegnelse

Styrets beretning	3
Organisasjon	6
Resultatregnskap	8
Balanse	9
Noter til regnskapet	11
Næringsregnskap	17
Revisors beretning	18
Investeringer og tiltak	22
Miljørapport	23
Bruktbutikken OMGJØRAS	29
Avfallsmengder	54
Abonnenter og antall besøkende på Dal Skog	57
ØRAS-skolen	58
Kart	59

Styrets beretning

OM VIRKSOMHETEN

Øvre Romerike Avfallsselskap IKS (ØRAS) er et interkommunalt selskap eid av kommunene Eidsvoll, Hurdal, Nannestad og Ullensaker.

Selskapet skal ivareta det til enhver tid gjeldende kommunale ansvarsområdet etter forurensningsloven til å drive innsamling og behandling av husholdningsavfall i eierkommunene. Dette skal utføres på en økonomisk og miljømessig forsvarlig måte. Selskapet skal jobbe i henhold til eierkommunenes til enhver tid gjeldende felles avfallsstrategi og vedtatte eierstrategi.

Selskapet skal;

- holde seg oppdatert og veilede kommunene innen avfallsfeltet
- bidra til å utvikle en enhetlig praksis innen avfallsrelaterte funksjoner i eierkommunene
- drive effektiv informasjon og veiledning av befolkningen
- søke samarbeid med kommunale og interkommunale selskaper i nærområdet, der dette bidrar til å sikre kompetanse, oppnå best mulig ressursutnyttelse og måloppnåelse

Selskapet sørger for innsamling og behandling av husholdningsavfall på vegne av eierkommunene med 90 240 innbyggere pr. 31.12.2023 og 38 944 abonnenter.

Miljøstasjon Dal Skog i Ullensaker er ØRAS' avfallsanlegg og gjenvinningsstasjon hvor avfall og ressurser behandles på en miljøriktig måte.

I tillegg driftes over 45 returpunkter for glass- og metallemballasje i våre eierkommuner, og mobil gjenvinningsstasjon i Hurdal to ganger i året. Det er igangsatt pilotprosjekt på innsamling av glass- og metallemballasje på husstands nivå i alle kommunene.

Fra og med 1.5.2020 overtok ØRAS alt ansvar for innsamlingen av husholdningsavfall og kontakten mot abonnentene. Besøktallet på gjenvinningsstasjonen gikk ned fra ca. 96.000 i 2021 til ca. 89.000 i 2022. I 2023 ble besøktallet i overkant av 90 000.

ÅRSREGNSKAPET

Regnskapet kan gjøres opp med et regnskapsmessig underskudd på kr 6 684 776 mot et budsjettert resultat på kr 0. Fremførbar skattekostnad for næringsinntekter

er lagt inn med kr 0. Totale driftsinntekter for 2023 ble kr 148 254 286, mens driftskostnadene ble kr 149 447 576. Selvkostfondet ble overført til eierkommunene i 2020. Resultat for selvkostområdet avsettes i form av et justeringsfond som overføres til eierkommuner påfølgende år. Likviditeten i selskapet er tilfredsstillende.

Driftsinntekter

Driftsinntektene ble ca. 1,2 mill. kroner høyere enn budsjettet.

Den største inntektsposten er driftstilskudd fra kommunene. Det var en stor nedgang i inntekter relatert til næringsavfall, men samtidig økte inntektene innenfor ulike fraksjoner, samt inntekter eksempelvis fra brukerbetaling og bruktbutikken.

Driftskostnader

Driftskostnadene ble ca. kr 7,9 mill. høyere enn sist reviderte budsjett.

Dette gir et avvik ift. budsjett på ca. 4,5%. Avviket på 7,9 mill. kan relateres til følgende forhold:

- Avskrivninger; ca. kr 1 mill.
- Leie / leasing av maskiner og utstyr; ca. kr 1,3 mill.
- Rep. og vedlikehold; ca. kr 1,3 mill.
- Andre driftskostnader (største poster: leid arbeidskraft, dataløsninger, kontingenter); ca. kr 2,1 mill.
- Innsamlingen (fakturert fra Nordren) utgjør ca. kr 2,2 mill.

Investeringer

Investeringene er utført i henhold til vedtatt handlingsplan. Det omfatter i hovedsak nytt fyringsanlegg, lager til butikken, utvidelse av administrasjonsbygg og nye beholdere/kontainere. Årets investeringer utgjorde i overkant av kr 13 mill. og er noe over budsjett. Vesentlig årsak til overskridelser er at aktiviteter basert på pålegg fra brannmyndighet og statsforvalter, samt at påbegynte prosjekter i 2022 ble avsluttet i 2023.

Finansiell risiko

Selskapets virksomhet er regulert gjennom

særlovgivning (IKS-loven). Gjennom IKS-loven er eierkommunene solidarisk ansvarlig for selskapets forpliktelser. Eierkommunene utgjør også det vesentligste av kundegrunnlaget for selskapet. Kreditt- risikoen ansees derfor å være svært lav. Selskapet er til en viss grad eksponert mot endringer i rentenivået, da selskapets gjeld har flytende rente. Prisene til eierkommunene er imidlertid basert på selvkostprinsippet. Styret vurderer likviditeten i selskapet som tilfredsstillende, men er avhengig av stabilitet i næringsinntekter. Inntekter fra næring etter fordeling i selvkostregnskapet ble ca. 6 %.

Næring

Fra og med regnskapsåret 2014 er næringsdelen skilt ut som et eget skattepliktig objekt. Årsresultatet i næringsvirksomheten etter skatt, er beregnet til kr 0. Omsetningen var i overkant av kr 9 mill., ned fra kr 11 mill. i 2022.

Den lave andelen av inntekter fra næringskunder, er først og fremst knyttet til begrensninger på mottak av avfall til deponi. Deponi 2, som ble startet opp i begynnelsen av 1990 tallet er fullt. Dette har selskapet / styret varslet eierne om i en rekke år. Det arbeides fortsatt med å få tilgang til nye regulerte arealer for formålet.

På grunn av begrensninger i mottak næringsavfall er nå selskapets næringsandel av inntektene nede på 6 %. Dette medfører betydelig tap av inntekter da det etter dagens regelverk kan ha inntil 20 % næringsandel. Sett i forhold til dagens driftsinntekter utgjør dette inntil 20 millioner tapte inntekter.

FORTSATT DRIFT

Det er etter regnskapsårets slutt ikke inntruffet forhold av vesentlig betydning for stilling og resultat. Etter styrets oppfatning gir fremlagte resultatregnskap med tilhørende balanse, noter, samt denne beretning, fyllestgjørende informasjon om driften gjennom året og stillingen ved årsskiftet. Styret mener at selskapet, slik det drives, er gunstig for husholdningene både økonomisk og miljømessig. Forutsetningen for fortsatt drift er til stede og virksomheten i ØRAS vil bli videreutviklet.

ARBEIDSMILJØ

Selskapet legger vekt på å legge til rette for et godt arbeidsmiljø. Kvalitets- og internkontrollsystemet i ØRAS inngår i hele bedriften, og er gjenstand for årlig revisjon. Generelt oppfattes arbeidsmiljøet i selskapet som godt, noe også arbeidsmiljøundersøkelser viser. ØRAS har fokus på HMS arbeid og er tilknyttet HMS- senteret for Øvre Romerike. Det ble rapportert 11 HMS- og arbeidsmiljøavvik. Det totale sykefraværet var 10,75 % hvorav 8,07 % var langtidsfravær. Korttidsfraværet (2,68 %) er lavt, noe som også er en indikasjon på at arbeidsmiljøet er godt.

LIKESTILLING, MANGFOLD OG INKLUDERING

ØRAS har en kjønnsmessig likeverdig representasjon i styrende organer. Det var 46 ansatte ved årsskiftet og det er en jevn fordeling mellom kvinner og menn. Vi oppfordrer kvinner til å søke i mannsdominerte yrker. Vi har en person med redusert funksjonsevne som jobber fast hos oss hver torsdag. I tillegg har vi hatt 1–2 personer på arbeidstrening/ utplassering i perioder. I selskapets ledergruppe er det fire kvinner og fem menn.

YTRE MILJØ

ØRAS er en miljøbedrift med ansvar for å ivareta det ytre miljø. Virksomheten er underlagt lovverk og konsesjonsvilkår som selskapet opererer innenfor. ØRAS arbeider kontinuerlig med forbedringer i et miljøperspektiv og er sertifisert etter miljøstandarden NS – ISO 14001. Store nedbørmengder skaper

utfordringer med håndtering av overflatevann og sigevann. ØRAS utarbeider egen miljørapport hvert år. ØRAS fikk ny konsesjon fra Statsforvalteren i Oslo og Viken i juni 2020, og utarbeidet i 2021 nytt miljøovervåkningsprogram med tilhørende handlingsplan. Implementeringen startet i 2022, blant annet med boring av nye grunnvannsbrønner. Implementeringen fortsetter inn i 2024.

DRIFTEN

Det har i løpet av året ikke vært nevneverdige problemer med driften. Alle anlegg holdes i gang, men krever en høy grad av vedlikehold og akutte reparasjoner. Overvannshåndtering fungerer nå tilfredsstillende etter oppgraderingen og kan håndtere økte nedbørmengder. I 2021 startet avslutningen av deponi 2, med bl.a. mottak av leirmasser og skogsjord. Dette arbeidet fortsatte både gjennom 2022 og 2023.

I løpet av 2023 er deponiet fylt opp og noe avfall må mellomlagres i påvente av ny deponikapasitet.

STYRETS ARBEID

Det ble valgt nytt styre i juni 2023. Det nye styrets arbeid har i det vesentlige bestått av revidering av budsjett for 2023 og budsjett 2024 – og økonomiplan 2025–2027. Styret har også involvert seg i arbeidet med erverv av areal til blant annet nytt deponi. Det er også i løpet av 2023 inngått avtale om styreforsikring.

Mogreina, Dal Skog 21. mars 2024

Knut Haugestad
Styreleder

Frits A. Eriksen
Nestleder

Sara V. Wilsgaard
Styremedlem

Jorun H. Ø. Mathiesen
Styremedlem

Nina Riiser
Styremedlem

Organisasjon

STYRET PR 31.12.23

Styreleder	Knut Haugestad
Nestleder	Frits A. Eriksen
Styremedlem	Sara W. Wilsgaard
Styremedlem	Jorunn H. Ø. Mathiesen
Styremedlem	Nina Riiser (ansattes rep.)

VARAREPRESENTANTER PR 31.12.23

1. vara	Frøydis Brekke
2. vara	Torstein Owe
3. vara	Andreas Solberg
4. vara	Tove Kjellerød

Det ble gjennomført 9 styremøter og 33 saker ble behandlet.

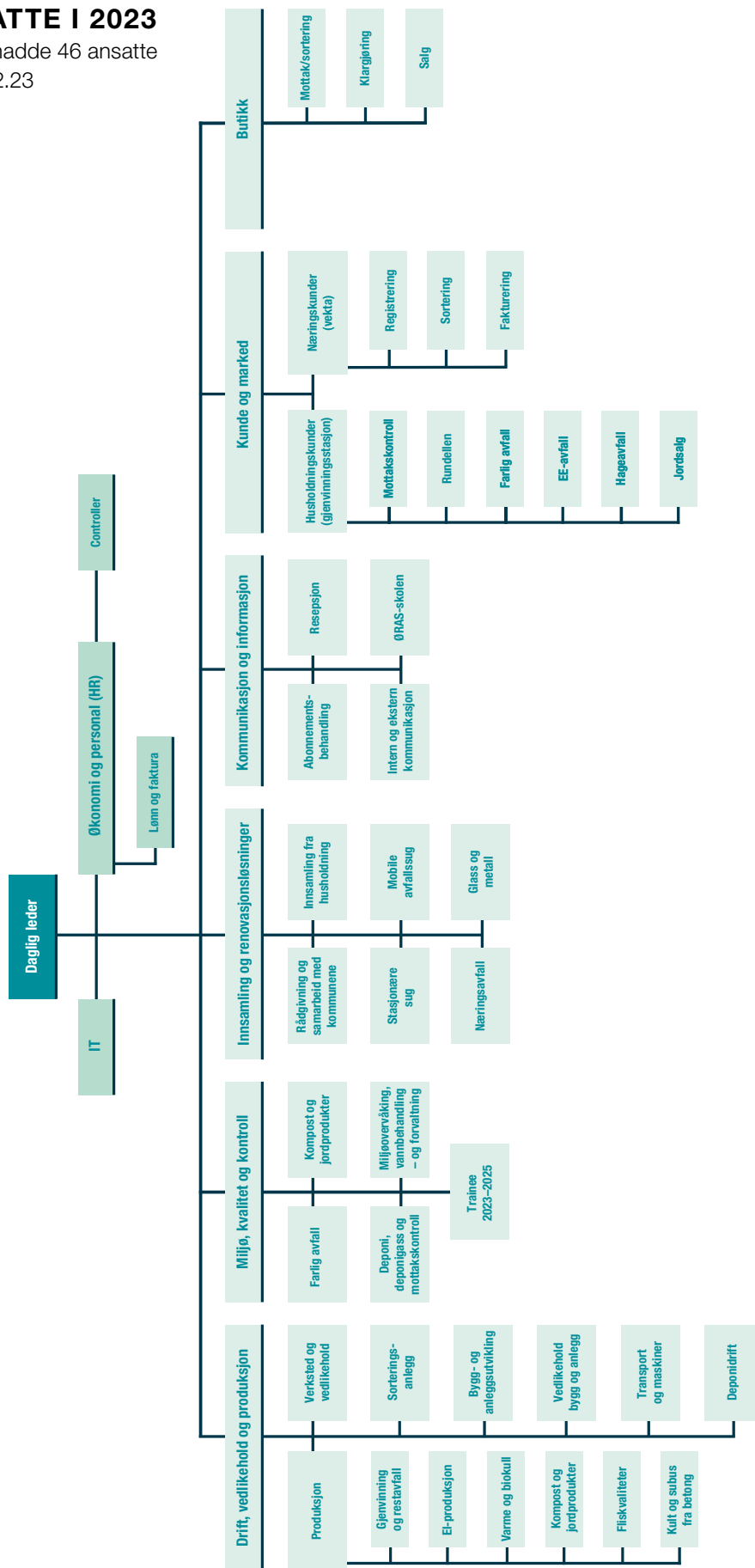
REPRESENTANTSKAPET MED VARAREPRESENTANTER

Medlemmer fra Ullensaker kommune	Vara
Ståle Lien Hansen	Børre Lien Hansen Anne Vollen
Hans Jørgen Borgen	Iver Tokstad Elizabeth Ledal
Medlemmer fra Nannestad kommune	Vara
Christian Bendz	Karl Arne Leivestad Kirsti Mæland
Kari Schou	Iver Morgan Granerud Iselin Andresen Olafsen
Medlemmer fra Eidsvoll kommune	Vara
Nina Kristengård	Thomas Jacobsson
Øyvind Blakset	Kristin Seim Buflod
Medlemmer fra Hurdal kommune	Vara
Paul Johan Moltzau	Gunne Morgan Knai Roswitha Rosner
Jan-Asle Ruud	Kristin Gjødningseter Hepsø Linde Gamst Rødfoss

Det ble avholdt 5 møter i representantskapet og 13 saker ble behandlet.

ANSATTE I 2023

ØRAS hadde 46 ansatte
pr. 31.12.23

Resultatregnskap

ØVRE ROMERIKE AVFALLSSELSKAP IKS

RESULTATREGNSKAP	NOTER	2023	Budsjett 2023	2022
DRIFTSINNEKTER				
Salgsinntekter		146 403 520	147 039 245	139 698 568
Andre driftsinntekter		1 850 766	0	1 463 559
Sum driftsinntekter		148 254 286	147 039 245	141 162 127
DRIFTSKOSTNADER				
Lønns- og personalkostnader	2	-40 759 467	-40 641 830	-39 841 795
Off. tilskudd/ref. sykepenger		2 079 360	2 076 800	2 291 610
Ordinære avskrivninger	3	-8 649 756	-7 600 000	-7 512 762
Adm.-og driftskostnader		-102 059 518	-94 949 215	-92 188 864
Tap på fordringer		-58 195	-100 000	-94 622
Sum driftskostnader		-149 447 576	-141 214 245	-137 346 433
DRIFTSRESULTAT		-1 193 290	5 825 000	3 815 694
FINANSINNT. OG KOSTNADER				
Andre finansinntekter		111 453	0	102 524
Andre renteinntekter		1 041 891	250 000	33 867
Andre finanskostnader		-6 644 829	-6 075 000	-3 238 542
Resultat av finansinnt. og kostnader		-5 491 485	-5 825 000	-3 102 151
ORDINÆRT RESULTAT før skatt/ekstraord.poster		-6 684 776	0	713 543
Skatt, næring (neg. skatt/uts. skatt)	10	0		36 313
Ekstraordinær tap avgang dr.midler	3	0		0
ÅRSRESULTAT		-6 684 776	0	749 856
OVERFØRINGER				
Dekket av annen egenkapital	6	-3 234 537	0	2 058 140
Avsatt til egenkapital næring	10	-573 725		-128 748
Avsetning etterbruksfond	6	1 000 000	0	1 000 000
Endring justeringsfond/selvkostområdet	9	-3 876 514	0	-2 179 536
NETTO OVERFØRINGER	6	-6 684 776	0	749 856

Balanse

ØVRE ROMERIKE AVFALLSSELSKAP IKS

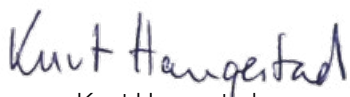
BALANSE	NOTER	2023	2022
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Immatrielle eiendeler			
Utsatt skattefordel, næring	10	590 468	590 468
Varige driftsmidler			
Anlegg Miljøstasjon Dal Skog	3	109 520 725	107 042 545
Anlegg fjernvarme	3	623 361	1 765
Andre anlegg	3	24 910 472	25 114 883
Maskiner	3	18 687 394	16 025 050
Inventar og utstyr	3	9 207 991	8 881 181
Sum varige driftsmidler		162 949 943	157 065 423
Finansielle anleggsmidler			
Egenkapitalinnskudd KLP		888 299	801 212
Investeringer i andre aksjer		0	0
Sum finansielle anleggsmidler		888 299	801 212
SUM ANLEGGSMIDLER		164 428 710	158 457 103
OMLØPSMIDLER			
Varelager	12	1 738 608	1 944 054
Fordringer			
Kundefordringer	11	1 289 217	2 074 367
Andre fordringer		2 364 247	2 361 001
Forskudd lønn		1	0
Sum fordringer		3 653 455	4 435 368
Bankinnskudd, kontanter og lignende	5	17 161 316	23 768 180
SUM OMLØPSMIDLER		22 553 379	30 147 602
SUM EIENDELER		186 982 089	188 604 706

BALANSE FORTS.

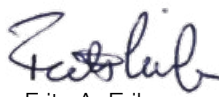
BALANSE	NOTER	2023	2022
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Opptjent egenkapital			
Justeringsfond / selvkostfond	9	-6 056 050	-2 179 536
Annen egenkapital, næring	10	0	573 725
Annen egenkapital, husholdning	6	26 910 007	30 144 543
Bundet etterbruksfond	6	8 600 000	7 600 000
Sum opptjent egenkapital		29 453 957	36 138 732
Sum egenkapital	6	29 453 957	36 138 732
Utsatt skatt, næring		0	0
GJELD			
Langsiktig gjeld			
Lånegjeld	4	131 503 330	127 046 830
Sum langsiktig gjeld		131 503 330	127 046 830
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		11 899 608	9 634 963
Skyldig off.avgifter, skatter		2 302 107	6 534 304
Annen kortsiktig gjeld		11 823 081	9 249 876
Sum kortsiktig gjeld		26 024 796	25 419 143
Sum gjeld		157 528 132	152 465 974
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		186 982 089	188 604 706

Kontroll = eiend. – gjeld og ek.

Mogreina, Dal Skog 21. mars 2024

Knut Haugestad
Styreleder

Frits A. Eriksen
Nestleder

Sara V. Wilsgaard
Styremedlem

Jorun H. Ø. Mathiesen
Styremedlem

Nina Riiser
Styremedlem

Trym Denvik
Daglig leder

Noter til regnskapet

1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk for øvrige foretak.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år fra etableringstidspunktet er uansett klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives etter en fornuftig avskrivningsplan. Omløpsmidler er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Langsiktig og kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet, og skrives ikke opp eller ned til virkelig verdi som følge av rentendringer.

Driftsinntekter og periodisering av kostnader

Det er foretatt avgrensning av inntekter og kostnader

som skal henføres til senere regnskapsperioder. Inntekter og kostnader som er påløpt ved årets utgang er hensyntatt i regnskapet.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er vurdert til historisk kostpris etter fradrag for avskrivninger. Avskrivningene er beregnet på grunnlag av kostpris og fordelt lineært over antatt økonomisk levetid.

Fordringer

Kundefordringer er ført opp etter fradrag for tap. Andre fordringer er ført opp til pålydende.

Pensjoner

Det legges til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Det er følgelig ikke gjort beregning eller avsetning for eventuell over-/underdekning i pensjonsordningen som tilsvarer NRS 6 utover noteopplysninger relatert til pensjonsforpliktelser. Årets pensjonskostnad tilsvarer derfor årlig premiebeløp til offentlig tjenestepensjonsordning i KLP. Det beregnes og betales arbeidsgiveravgift av innbetalt premie til pensjonsordningen.

2 ANSATTE, LØNSKOSTNADER, YTELSE DAGLIG LEDER OG STYRE

	2023	2022
Lønninger m.m.	31 722 821	39 398 860
Arbeidsgiveravgift	4 768 768	4 638 222
Pensjonskostnader	3 769 071	3 310 464
Andre ytelser	498 808	494 249
Sum	40 759 467	39 841 795

2023	Lønn	Pensjon	Andre godtgjørelser
Daglig leder	1 286 241	123 717	13 563
Styrets leder	90 900		1 500
Styre medlemmer	260 900		750

Etter ønske fra eierkommuner har det blitt skiftet styre midt i året som har medført ekstra kostnader.

Selskapet har 46 fast ansatte og 52,05 årsverk ved årets utgang. Honorar til revisjon er kostnadsført med NOK 131 605 for revisjon og NOK 0 annen bistand.

3 VARIGE DRIFTSMIDLER

Avskrivningstid	EDB		Inventar		Beholdere		Maskiner		Utstyr		Maskiner		Dal Skog		Dal Skog		Dal Skog		Under utføring	Sum	
	3 år	5 år	7 år	8 år	10 år	15 år	20 år	40 år	0 år												
Anskaffelseskost 01.01.23	1 154 435	6 290 089	15 113 183	19 972 717	4 253 200	27 028 236	14 495 748	149 127 341	17 142 824											254 550 912	
Tilgang i året	26 860	581 619	1 735 754	2 647 079		3 692 286		6 581 443													15 265 041
Avgang i året				1 349 100																	1 349 100
Reklassifisering																					0
Anskaffelseskost 31.12.23	1 154 435	6 871 708	16 848 937	21 270 696	4 253 200	30 720 522	14 495 748	155 708 784	17 142 824												268 466 854
Avskrivninger 01.01.23	1 127 575	4 865 295	9 598 024	15 941 796	2 311 972	15 032 345	4 485 132	44 123 356													97 485 495
Reversert avskrivning				-618 338																	-618 338
Årets avskrivninger	6 715	453 587	1 313 734	985 170	243 387	1 339 493	724 788	3 582 882													8 649 756
Avskrivninger 31.12.23	1 134 290	5 318 882	10 911 758	16 308 628	2 555 359	16 371 838	5 209 920	47 706 238													105 516 911
Bokført verdi 31.12.23	20 145	1 552 827	5 937 179	4 962 068	1 697 839	14 348 684	9 285 828	108 002 546	17 142 824												162 949 943
Budsjett:																					
Investeringer 2023		1 000 000	2 000 000	3 500 000		2 000 000		4 500 000													13 000 000
Investeringsavvik	26 860	-418 381	-264 246	-852 921		1 692 286		2 081 443													2 265 041

Årets investeringer er finansiert ved låneopptak i 2023. For prosjekter som har oppstart året før eller ferdigstilles påfølgende regnskapsår vil det oppstå avvik mellom investeringsbudsjett og virkelig investering. Deler av et komposteringsanlegg oppført mellom 1998 – 2009 er solgt. Anlegget var i sin tid en nødvendig investering, men deler av anlegget har ikke vært i bruk siden 2016. Salget har medført et regnskapsmessig tap på NOK 495 614. Salget har medført NOK 1 950 000 i tilført likviditet til selskapet.

4 LANGSIKTIG GJELD

	2023	2022	forfall > 5 år
Kommunalbanken 2016.1	51 397 870	54 176 130	37 506 570
Kommunalbanken 2016.1	10 571 140	11 231 840	7 267 640
Kommunalbanken 2017	4 929 230	4 475 650	1 970 930
Kommunalbanken 2018	9 822 790	10 193 470	7 195 590
Kommunalbanken 2019	4 818 370	5 015 030	3 835 070
Kommunalbanken 2020	8 991 540	9 773 420	5 082 140
Kommunalbanken 2021	14 879 990	15 942 850	9 565 690
Kommunalbanken 2022	15 132 400	16 238 440	9 602 200
Kommunalbanken 2023	11 960 000		9 360 000
Total	131 503 330	127 046 830	91 385 830

Lånegjelden er sikret med kommunale garantier. Neste års avdrag NOK 7 503 500 på langsiktig gjeld er avsatt i balansen som kortsiktig gjeld. Totalt NOK 89 529 330 forfaller senere enn 5 år.

5 BANKINNSKudd, KASSE, OBLIGASJONSFOND M.V

	2023	2022
Håndkasser	4 500	4 500
Bankinnskudd	17 156 316	23 763 680
Sum	17 161 316	23 768 180

Bundne bankinnskudd skattetrekk utgjør pr. 31.12. i år NOK 1 281 556, i fjor pr. 31.12. NOK 1 202 694. Etterbruksfond utgjør pr 31.12. NOK 7 600 000, i fjor NOK 6 600 000. Selskapet har et obligasjonsfond som er vurdert etter RL § 5-8 regel for små foretak. Selskapet har i balansen benyttet virkelig verdi NOK 6 699 273. Obligasjonsfondets anskaffelseskost er NOK 6 600 000 og årets resultatførte verdiøkning er NOK 313 271.

6 EGENKAPITAL

	2023	2022
Annen egenkapital 01.01.	30 144 544	28 086 404
Annen EK, næring 01.01.	573 725	702 473
Selvkostfond 01.01.	-2 179 536	- 2 044 776
Etterbruksfond 01.01.	7 600 000	6 600 000
Egenkapital 01.01.	36 138 732	33 344 101
Tilført fra årets resultat	-6 684 776	749 856
Disponering egenkapital/fond	-6 684 776	749 856
Annen egenkapital 31.12.	26 910 007	30 144 543
Justeringsfond 31.12.	-6 056 050	-2 179 536
Etterbruksfond 31.12.	8 600 000	7 600 000
Egenkapital, næring 31.12.	0	523 725
Egenkapital 31.12.	29 453 957	36 138 732

Annen egenkapital er relatert til overskudd i perioden 1998 – 2004. I denne perioden ble egenkapital benyttet til investeringer i samsvar med vedtektene for selskapet. Fra og med 2014 vil selskapets næringsdel være skattepliktig. Egenkapital næringsdel er fra 2014 spesifisert etter næringsaktivitetens andel av total kapitalen. Viser til egen note som gjelder næringsregnskap. Etter vedtak i representantskapet høsten 2020 ble selvkostfond avviklet i selskapet. Selvkostområdet blir gjennomført som tidligere, men det oppføres som et justeringsfond ved årets slutt og avregnes til kommunene påfølgende år etter godkjent årsregnskap.

7 EIERKOMMUNER, EIERANDELER OG TRANSAKSJONER

Som beskrevet i selskapsavtalen hefter de enkelte eierkommunene med hele sin formue for ØRAS samlede forpliktelser i forhold til folketallet pr 31.12.2023 i henhold til statistikk fra Statistisk Sentralbyrå. Kommunenes eierandel er fordelt tilsvarende. Driftstilskudd mellom eierkommunene og ØRAS er definert som transaksjoner mellom nærstående parter. I tillegg forekommer mindre transaksjoner på tjenestenivå mellom eierkommunene og ØRAS. Driftstilskudd fra eierkommuner utgjør 78,9 % av salgsinntekter i selskapet.

Kommune	Eierandel 31.12.23	Transaksjoner
Eidsvoll	30,8 %	35 827 777
Hurdal	3,3 %	6 837 297
Nannestad	17,7 %	20 247 375
Ullensaker	48,2 %	54 096 795
Sum		117 009 244

8 PENSJONSFORPLIKTELSER

SPEKIFIKASJONER FOR REGNSKAPSFØRING OG PENSJONSNOTE

PENSJONSKOSTNADER	2023	2022
Årets opptjening	5 014 805	8 495 835
Rentekostnad	1 549 802	1 033 232
Brutto pensjonskostnad	6 564 607	9 529 067
Forventet avkastning	-2 154 176	-1 495 299
Resultatført estimatendring/-avvik	0	0
Netto pensjonskostnad	4 558 995	8 181 613
Administrasjonskostnad, inkl arb.g.avgift	642 818	1 153 607
Resultatført tap/gevinst	0	0
Resultatført planendring		
Samlet kostnad (inkl. administrasjon)	5 201 813	9 335 220

PENSJONSFORPLIKTELSE	ESTIMAT 31.12.2023	BESTE ESTIMAT 31.12.2022
Brutto påløpt forpliktelse	48 238 952	47 206 503
Pensjonsmidler	41 767 412	39 929 704
Netto forpliktelse før arb.avgift	6 471 540	7 276 799
Ikke resultatført estimatendring/-avvik, inkl aga	2 696 222	1 596 534
Balanseført nto forpl./ (midler) inkl arb.g.avgift	10 460 414	10 124 471

AVSTEMMING

Balanseført nto forpliktelser/(midler) IB inkl. aga	10 124 471
Netto pensjonskostnad inkl. aga og adm. kost	5 201 813
Aga innbetalt premie/tilskudd	-601 304
Innbetalt premie/tilskudd (inkl.adm, aga)	-4 264 566
Balanseført nto forpliktelser/(midler) UB inkl. aga	10 460 414

ØKONOMISKE FORUTSETNINGER	2023	2022
Diskonteringsrente	3,00 %	1,90 %
Årlig lønnsvekst	3,50 %	2,75 %
Pensjonsregulering	2,63 %	1,73 %
Forventet avkastning	5,20 %	3,70 %
Amortiseringstid	10	10

MEDLEMSSTATUS	2023	2022
Antall aktive	61	100
Antall oppsatte	40	26
Antall pensjoner	14	14
Gj.snitts pensjonsgrunnlag	438 506	408 841
Gj.snitts alder, aktive	41,58	39,04
Gj.snitts tjenestetid, aktive	5,39	4,73
Sats for arbeidsgiveravgift	14,1%	14,1%

9 SELVKOSTREGNSKAP

Selskapet benytter selvkostregnskap til å utarbeide oversikt over husholdningenes andel av virksomheten. Selvkostregnskapet har utgangspunkt i fordelingsnøkler, beregnet etter faktisk innveid avfall ved miljøstasjonen. Ved årets slutt beregnes årets resultat for selvkostregnskap. Årets resultat overføres/avsettes til et justeringsfond. Eventuelt negativt justeringsfond faktureres til eierkommuner påfølgende år og eventuelt positivt justeringsfond utbetales til eierkommuner påfølgende år.

SELVKOSTREGNSKAP: RENOVASJON	2023	2022
Sum inntekter	138 757 104	129 969 598
Sum kostnader før kalkulatoriske kostnader	-131 458 700	-120 783 771
Avskrivninger	-7 338 509	-6 351 178
Kalkulatoriske renter	-6 040 573	-4 793 480
Sum kalkulatoriske kostnader	-13 379 082	-11 144 568
Avsatt til etterbruksfond	-500 000	-500 000
Sum kostnader etter kalkulatoriske kostnader	-145 337 782	-132 428 429
Andel avskrivning/renter næringsavfall	908 224	792 596
Justering innsamling (egen selvkostberegning)	2 159 187	
Årets resultat	-3 513 268	-1 666 235
Finansiell dekningsgrad	96 %	99 %

JUSTERINGSFOND/SELVKOSTOMRÅDET:	2023	2022
Rente, 5 år SWAP	4,30 %	3,54 %
IB selvkostfond (overgang til justeringsfond)	0	0
Årets resultat	-3 513 268	-1 666 235
Sum før tillagt rente	- 3 513 268	- 1 666 235
Renter (gjennomsnittlig)	- 75 535	- 29 492
UB selvkostfond / UB Justeringsfond (2023)	- 3 588 803	-1 695 727

SELVKOSTREGNSKAP: INNSAMLING	2023	2022
Driftstilskudd, innsamling fakturert	37 918 053	33 886 352
Kostnader, innsamling		
Kontrakter, renovasjon	39 593 431	33 696 236
Administrasjon 2%	791 869	673 925
UB Justeringsfond, innsamling	-2 467 247	-483 809
UB selvkostfond / UB Justeringsfond (2023)	- 6 056 050	-2 179 536

10 NÆRINGSREGNSKAP/SKATTEREGNSKAP

Selskapets andel av avfall levert fra næringsdrivende er fra og med 2014 definert som skattepliktig virksomhet. Selskapet benytter fordelingsregnskap til å utarbeide skille mellom husholdning- og næringsandel av virksomheten. Fordelingsregnskapet tar utgangspunkt i fordelingsnøkler. Beregningsgrunnlag for fordelingsnøkler er sammensatt av ressursinnsats knyttet til aktivitet og fordeling etter faktisk innveid avfall til selskapet. Selskapet utarbeider et næringsregnskap som grunnlag for innsending av selvangivelse og ligningsdokumenter. Næringsregnskap og annen egenkapital i næring er satt opp i samsvar med innlevert næringsoppgave for selskapet.

På grunn av manglende deponikapasitet er næringsaktivitet begrenset og vil være det i flere år fremover. I den sammenheng vurderes det lite sannsynlig at fremførbart underskudd kan benyttes i de neste årene. Selskapet avsetter derfor ikke utsatt skattefordel relatert fremførbart underskudd. Det vurderes også om nødvendigheten av å sende inn balanseregnskap for næringsaktiviteten. Dette da det ikke er samsvar mellom selvkostregnskapets prinsipper og skattemessige prinsipper relatert balanseføringer. Dette medfører at egenkapital etter selvkost-prinsipper viser positiv egenkapital kontra negativ skattemessig/regnskapsmessig egenkapital. For 2023 settes derfor egenkapital næringsaktivitet til null.

NÆRINGSREGNSKAP	2023	2022
Driftsinntekter	9 497 183	11 192 529
Avskrivninger	908 224	792 597
Lønnskostnader	3 824 318	4 087 983
Andre driftskostnader	5 921 532	6 147 221
Driftsresultat	-1 156 891	164 728
Finanskostnader	-580 605	-329 789
Resultat før skatt	-1 737 496	-165 061
Skattekostnad (utsatt skatt)	0	-36 313
Årsresultat	-1 737 496	-128 748
Annen egenkapital, næring	0	573 725

11 KUNDEFORDRINGER

Kundefordringer 31.12.23 er NOK 1 289 217 hvorav NOK 8 986 er eldre enn 30 dager. Tap kundefordringer i 2023 på NOK 58 195.

12 VARELAGER

Varebeholdning består av grønne poser til matavfall og blanke poser til innsamling av husholdningsavfall. Poser kjøpes inn i bulk og deles ut til husholdningskunder etter forbruksmønster. I tillegg er det varebeholdning av jordprodukter, biokull og knust betong relatert videresalg av disse produktene. Sum varelager pr 31.12.23 er NOK 1 738 608.

Revisors beretning

Representantskapet i Øvre Romerike Avfallsselskap IKS

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Øvre Romerike Avfallsselskap IKS som viser et underskudd på kr 6 684 776,-. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2023, resultatregnskap og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2023 og av dets resultat og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i lov om interkommunale selskaper, budsjett- og regnskapsforskriften for IKS og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift, god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen

Styret og daglig leder er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi har uttalt oss om årsberetningen datert 21.03.2024 og har ingenting å rapportere i så henseende.

www.romerikerevisjon.no

Romerike revisjon IKS
Ringveien 4, 2050 Jessheim

Telefon: 66106900
postmottak@romerikerevisjon.no

Org. no: 913 150 619
Kontonummer: 3207.32.49278

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysningene som skal gis i henhold til lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Vi henviser for øvrig til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i lov om interkommunale selskaper, forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen.

I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift.

REVISORS BERETNING FORTS.

Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Øvre Romerike Avfallsselskap IKS sin redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra representantskapets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

Styret og daglig leders ansvar for å redegjøre for budsjettavvik

Styret og daglig leder er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at det utarbeides og iverksettes rutiner som sikrer at alle vesentlige budsjettavvik identifiseres og beskrives. Dette gjelder både beløpsmessige rammer og vedtatte premisser for bruken av bevilgningene. I årsberetningen skal styret og daglig leder redegjøre for vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra representantskapets premisser for bruken av bevilgningene.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å se etter om årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet og vesentlige avvik fra representantskapets premisser for bruken av bevilgningene. Vi skal avgi en uttalelse om årsberetningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med RSK 302 Forenklet etterlevelseskontroll av vesentlige budsjettavvik. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik i årsberetningen.

REVISORS BERETNING FORTS.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 302, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for om det foreligger avvik fra budsjettvedtak, både beløpsmessige avvik og avvik fra representantskapets premisser for bruken av bevilningene, og om det i årsberetningen er gitt dekkende opplysninger om årsakene til avvikene. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i konklusjon om årsregnskapet i revisjonsberetningen. Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Jessheim, 25.03.2024

Camilla Eide
oppdragsansvarlig finansiell revisor

Dokumentet er elektronisk godkjent

Investeringer og viktige tiltak i 2023

De største prosjektene i 2023 var etablering av solcellepanel på pyrolyseanlegg og oppgradering av «gamle verksted» fra 80-tallet.

Tabellen nedenfor viser årets viktigste investeringer.

TILTAK INVESTERINGER		
Drift og vedlikehold	Beskrivelse	Kostnader
Solcellepaneler dunkehall	ENØK-tiltak	1 100 000
Oppgradering av "gamle verksted" med isolering	Bygg er i fra 1980 / Garasjeplass for utstyr med oppvarmingsbehov	3 000 000
Rankevender	Effektivisering av kompostprosess og drivstoffbesparelse	2 500 000
Nye grunnvannsbrønner for overvåkning av grunnvannet	Nye krav i konsesjon og i henhold til miljøovervåkning	600 000
Ytre miljø / HMS	Beskrivelse	Kostnader
Pålegg fra Statsforvalter (avvik) og brannvesen	Avskjæring av overvann og takvann med prøvetakningsmulighet, evakueringsplass ved gassutslipp	2 000 000
SUM INVESTERINGER		6 600 000

Pyrolyseanlegget under oppføring. Foto: ØRAS

Rundellen på Dal Skog. Foto: ØRAS

Miljørapport 2023

ØRAS er en miljøbedrift som kontinuerlig arbeider for best mulig ivaretagelse av ressurser og ytre miljø. På ØRAS driftes både gjenvinningsstasjon, deponi, bruktbuikken OMGJØRAS, renseanlegg for sigevann, sorteringsanlegg, komposteringsanlegg, fyringsanlegg, gassanlegg og pyrolyseanlegg. Gjennom disse prosessene arbeides det kontinuerlig med å redusere CO₂-utslipp og forbruk av ressurser. I tillegg har ØRAS fokus på økt ombruk- og materialgjenvinningsgrad, forebygging av forurensning og overvåking av ytre miljø.

Denne rapporten viser hvordan ØRAS sin virksomhet påvirker ytre miljø og klima, hva som er gjennomført av planer og mål i 2023 og hva som er planlagt for 2024.

OVERORDNEDE MÅL

ØRAS sitt formål er på vegne av eierkommunene å drive innsamling og behandling av husholdningsavfall i eierkommunene. Dette skal utføres på en økonomisk og miljømessig forsvarlig måte. Selskapet skal ifølge selskapsavtalen sørge for:

- å holde seg oppdatert og veilede kommunene innen avfallsfeltet
- bidra til å utvikle en enhetlig praksis innen avfallsrelaterte funksjoner i eierkommunene
- drive effektiv informasjon og veiledning av befolkningen
- søke samarbeid med kommunale og interkommunale selskaper i nærområdet, der dette bidrar til å sikre kompetanse, oppnå best mulig ressursutnyttelse og måloppnåelse

I tillegg etterstreber ØRAS å nå EU sine ambisiøse miljømål. Dette omfatter følgende mål for husholdningsavfall;

- 55 % materialgjenvinningsgrad innen 2025
- 60 % materialgjenvinningsgrad innen 2030
- 65 % materialgjenvinningsgrad innen 2035

Dette omfatter også at maks 10 % av husholdningsavfall skal deponeres i 2035, og at EU-medlemmer skal ha utsortering av tekstiler og farlig avfall innen 2025.

AVFALLSSTRATEGI 2019–2030

I 2016 satte eierkommunene til ØRAS i gang arbeidet med å utvikle en langsiktig strategi for renovasjon i ett 2030-perspektiv. Ved utgangen av 2019 fikk selskapet oversendt avfallsstrategien 2019–2030 av eierkommunene. Strategien sier noe om kildesortering, EUs miljømål, ivaretagelse av ressursene og hvordan eierne ønsker at selskapet skal jobbe videre.

I denne sammenheng fikk selskapet en ny visjon; sammen gjør vi avfall til ressurser. Hensikten bak visjonen er å vise at håndtering av avfall er en felles oppgave i samfunnet, og ikke bare en tjenesteytelse fra kommunens side. Dette viser at avfall er en ressurs og har en verdi, og må håndteres deretter.

Det er utarbeidet seks overordnede mål som selskapet skal jobbe etter:

1. Avfallsmengdene per innbygger skal reduseres samtidig med at andelen avfall til ombruk og materialgjenvinning skal øke.

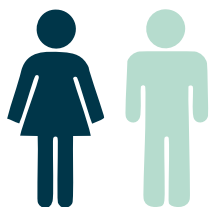
2. Renovasjonsordningen skal være robust og tilpassningsdyktig for fremtidig utvikling.
3. Avfallshåndteringen i kommunene skal drives på en mest mulig effektiv måte.
4. Innbyggerne på Øvre Romerike skal ha god forståelse for ordningen, betydningen av deres medvirkning og skal være blant de ledende kommunene på sortering.
5. Innbyggerne på Øvre Romerike skal ha lett tilgjengelige og gode renovasjonstjenester.
6. Klimagassutslippene fra avfallshåndtering skal reduseres.

For hvert av hovedmålene er det satt flere delmål som skal nås innen 2030. Det er hovedsakelig ØRAS sitt ansvar å nå disse målene, men i tett samarbeid med eierkommunene.

Administrasjonsbygget. Foto: ØRAS

ØRAS 2023: Nøkkeltall

46 ansatte

403 kg

avfall pr
innbygger

90 114

kunder til
gjenvinningstasjonen

796 tonn

til deponi

84 tonn
batterier mottatt

612 tonn

EE-avfall

136 094

Solgte artikler
OMGJØRAS

16 296 tonn
fra henteordning

STATUS PÅ GJENNOMFØRING AV STRATEGIEN

Mål 1

ØRAS har jobbet videre med implementering av avfallsstrategiens mål i 2023. Dette har vært i form av å sikre at mer avfall blir materialgjenvunnet, mer varer til ombruk og videreutvikling av ØRAS sine kompostprodukter.

ØRAS fortsetter å utvikle kompost- og jordproduktene sine. Det jobbes mye med spesialtilpassede jordprodukter til forskjellige formål, for eksempel vekstjord til tak. Biokull er også et godt jordforbedringsmiddel som benyttes både i større prosjekter og av private husholdningskunder. ØRAS ser hele tiden etter nye muligheter for å resirkulere egnet avfall inn i kompost- og jordprodukter. Vi er blant annet delaktig i et 4-årsprosjekt for torvfrie løsninger ledet av NIBIO. Her jobber forskere og avfallsbransjen sammen om løsninger rundt bruk av kompost, biogjødsel og trefiber som alternativer til torv.

ØRAS sin populære bruktbutikk, OMGJØRAS, har stadig flere besøkende og mange ulike varer til salgs. Dette har medført at det har vært plassutfordringer på butikk-lageret. Utvidelse av butikken er påstartet og videreføres i 2024. I påvente av nytt lager ble det gjennomført midlertidig salg av møbler fra varemottaket i 2023, til stor suksess. 2023 ble et rekordår for bruktbutikken og tydeliggjør behovet for de nye arealene. På denne måten kan man sikre at flere varer går til ombruk. I 2023 ble det også gjennomført et prosjekt på ombruk av farlig avfall og EE-produkter til ombruk. Hensikten med prosjektet var å utvide varesortimentet til OMGJØRAS, samtidig som det flytter flere fraksjoner oppover i avfallshierarkiet.

Trevirke er en av de større fraksjonene som kommer inn på ØRAS med tanke på mengde. I kombinasjon av at ØRAS mottar mye trevirke og at det ordinære flisfyringsanlegget snart tas ut av drift, ble det investert i et pyrolyseanlegg. Dette anlegget vil da forkulle flis fra ubehandlet trevirke og lage biokull. På den måten vil ubehandlet trevirke både brukes til nærvarmeproduksjon (energigjenvinning) og materialgjenvinning.

Mål 2

Gjennom økt samarbeid med nærliggende aktører sikrer ØRAS en effektiv behandling av innbyggernes avfall. I 2021 begynte ØRAS å kjøre restavfallet fra innsamlingsordningen til ROAF for ettersortering. Dette er for å sikre mer uttak av verdifulle ressurser som kan materialgjenvinnes, istedenfor å gå til forbrenning. I tillegg streber ØRAS med å imøtekomme myndighetenes fremtidige krav til utsortering. Her har vi utvidet prosjektet med egen beholder hjemme for glass- og metallemballasje til utvalgte husstander i alle eierkommunene. Dette er for å kartlegge interessen for en slik ordning blant innbyggerne, samt se hvor mye som samles inn og kvaliteten på dette.

Mål 3

I løpet av 2023 ble ansvaret for innsamling av alt husholdningsavfall i eierkommunene overtatt av renovasjonsaktøren NordRen. Denne overtagelsen har resultert i en mer robust og effektiv innsamlingstjeneste. ØRAS står for all kommunikasjon med innbyggerne og håndtering av eventuelle avvik. Ved hjelp av et elektronisk avvikssystem sikres bedre oppfølging av alle avvik som måtte oppstå.

Ombruksprosjektet: Elektrisk verktøy og diverse maling, olje, white spirit mv. til salgs i bruktbutikken.

ØRAS har i 2023 produsert biokull i eget pyrolyseanlegg. Foto: ØRAS

Mål 4

For å oppmuntre til bedre sortering, er kommunikasjon med innbyggerne av stor betydning. Sosiale medier er et aktivt verktøy som benyttes hyppig for å formidle sorteringstips og informasjon til befolkningen. I tillegg blir det lagt stor vekt på undervisning av barn og unge i eierkommunene gjennom ØRAS-skolen. I løpet av 2023 ble dette tilbudet også utvidet til å inkludere barnehager og videregående skoler, som en del av innsatsen for å styrke bevisstheten rundt avfallshåndtering i alle aldersgrupper.

Mål 5

ØRAS streber alltid mot fornøyde innbyggere i eierkommunene. Dette inkluderer å sikre at brukerne av gjenvinningsstasjonen opplever enkelhet i korrekt avfallshåndtering. For å evaluere dette gjennomføres kundeundersøkelser 1-2 ganger årlig. I tillegg deltar ØRAS i benchmarking-aktiviteter som sammenligner kundetilfredsheten med andre renovasjonsselskaper. Dette bidrar til å sikre kontinuerlig forbedring av tjenestene og opprettholdelse av høy kvalitet i møtet med innbyggernes behov.

Mål 6

ØRAS tar aktive og miljøbevisste skritt for å minimere klimagassutslippene. Dette innebærer investeringer i bærekraftig transport og energiproduksjon. Alle renovasjonsbilene som samler inn husholdningsavfall i eierkommunene går på biogass, og det vurderes å konvertere resten av maskinparken til å bruke fornybart drivstoff. Ved produksjon av biokull lagres karbonet i kullet, samtidig som varmen kan utnyttes til nærvarme. ØRAS arbeider også med å øke sin egen strømproduksjon ved å utnytte varmen fra biokullproduksjon, deponigass og solcelleparker.

Prestasjon og statistikk for kildesortering

Avfallshåndtering

Illustrasjon av avfallshierarkiet: LOOP AS.

AVFALLSHIERARKIET

Avfallshierarkiet er en figur som illustrerer prioriteringene i norsk avfallspolitikk og EUs rammedirektiv for avfall. Hierarkiet skal leses fra øverst til nederst, og målet er at avfallet skal behandles så nær toppen av hierarkiet som mulig. ØRAS behandler avfallet ut ifra en kretsløpstankegang som følger avfallshierarkiet. I 2023 mottok ØRAS 36 139 tonn husholdningsavfall fra eierkommunene Eidsvoll, Ullensaker, Hurdal og Nannestad.

1. AVFALLSREDUKSJON

ØRAS jobber kontinuerlig med avfallsreduksjon, og gjennom ØRAS-skolen får elever undervisning i hvordan avfallshierarkiet er bygget opp. Dette er med på å skape en holdningsendring for hvordan man kan redusere mengde avfall og bruke ting om igjen. I tillegg lærer elevene om riktig kildesortering for at ressursene skal utnyttes mest mulig.

Opplegget har høstet stor begeistring ute i skolene, også fordi vi kan tilby mer oppdatert informasjon om avfall og sortering enn det skolebøkene gir. Også andre avfallsselskaper har sett til ØRAS-skolen og hentet inspirasjon til egne prosjekter.

2. GJENBRUK

Under avfallsreduksjon kommer gjenbruk, som vi heretter omtaler som ombruk. Det innebærer at ting som ikke brukes eller man ønsker å gi bort kan brukes på nytt istedenfor å bli kastet. I dag finnes det en rekke produkter som kan brukes om igjen uten at det må behandles på forhånd. Noen eksempler er; klær, møbler, sportsutstyr, bøker og bygningsmaterialer.

Butikksjef Linda Bergseth viser fram litt av utvalget i bruktbutikken. Foto: ØRAS

OMGJØRAS

Bruktbutikken OMGJØRAS ble åpnet i juni 2017 og har siden hatt stadig flere betalende kunder. 2023 var et rekordår med en omsetning på 3 477 754 kr, 28 107 betalende kunder og det ble solgt totalt 136 094 artikler. Antall betalende kunder økte med 4 500 i 2023.

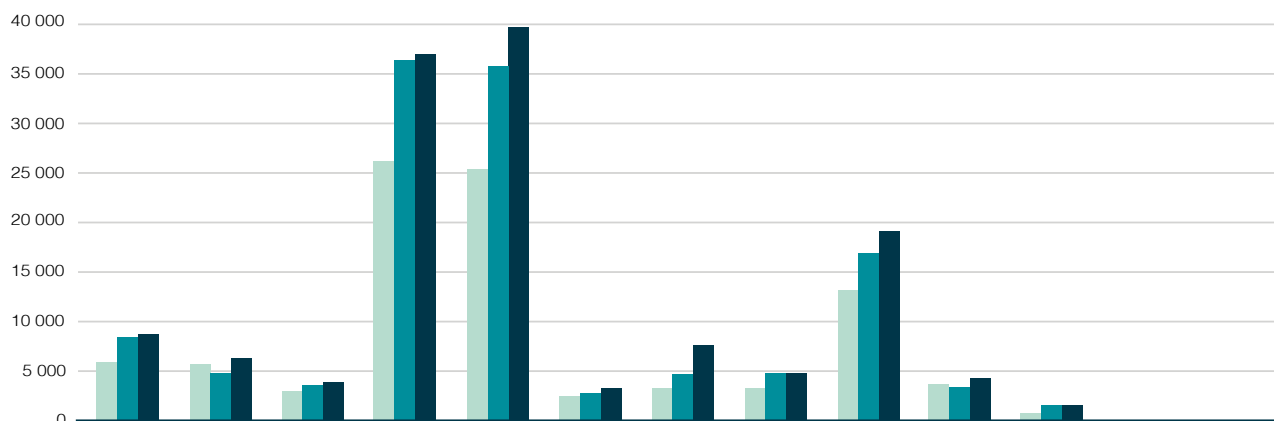
OMGJØRAS opplever stor suksess med mange og fornøyde kunder. Gjennom butikkens innsats får vi reddet mange varer som ellers ville blitt kastet. Varene som blir solgt er gjenstander kunder har kommet med, eller som er hentet fra sorteringsrundellen av ansatte. Alle varer blir vasket og rengjort før de settes ut i butikken. Grafen nedenfor viser antallet solgte varer i perioden 2021 – 2023. Det ble solgt over 10 000 flere gjenstander i 2023 enn i 2022. Det er estimert at butikken har tatt inn 238 tonn med varer i 2023.

Antall betalende kunder: 28 107

Antall solgte artikler: 136 094

For å øke andelen avfall til ombruk ble det i 2023 gjennomført et ombruksprosjekt for å kartlegge potensialet for ombruk av farlig avfall og EE-produkter. Prosjektet ble gjennomført fire uker i oktober, og inneholdt både innsamling og salg av produkter gjennom OMGJØRAS. Prosjektet fikk et veldig positivt resultat hvor det ble samlet inn 130 kg med farlig avfall og 500 kg med EE-produkter til ombruk. 50 % av alle farlig avfall-produktene og 77 % av alle EE-produktene ble solgt på en uke. Videre gjøres det fortsatt innsamling av farlig avfall-produkter til ombruk på ØRAS. Aktiv innsamling av EE-produkter til ombruk er til vurdering i 2024.

Antall solgte varer på OMGJØRAS

2021	5 835	5 481	2 941	26 102	25 196	2 477	3 360	3 222	13 280	3 690	885	0	0
2022	8 458	4 763	3 550	36 327	35 663	2 820	4 746	4 644	16 800	3 446	1 246	48	0
2023	8 672	6 146	4 029	36 920	39 750	3 400	7 479	4 681	19 230	4 136	1 427	50	161
	Bøker	Sportsutstyr	Store og små møbler	Husgeråd	Nips	Bilder og malerier	Klær, sko og smykker	Hjemtekstil	Leker inkl. film/musikk	Småelektrisk	Vesker og koffertar	Jord	Farlig avfall

3. MATERIALGJENVINNING

Målet med materialgjenvinning er å gjenvinne ressurser slik at materialer eller stoff kan benyttes om igjen i ny produksjon som resirkulerte råvarer. Dette gjør at man sparer kloden for uttak av jomfruelige råvarer og de klima- og miljøbelastningene som kommer av dette. I 2023 ble 49,1 % av alt husholdningsavfall materialgjenvunnet.

Sorteringsgrad på sorteringsanlegget

ØRAS har et optisk sorteringsanlegg som sorterer matavfall fra restavfall ut ifra fargen på posene. I 2023 sorterte anlegget ut ca. 85 % av matavfallsposene som gikk gjennom anlegget. Sorteringsanlegget for matavfall fases ut i 2024 etter 25 års drift og alt vil bli sortert hos ROAF.

Gjenvinning av matavfall og hageavfall til kompostering

ØRAS mottok i 2023 totalt 3 668 tonn matavfall, som ble sendt til Romerike Biogassanlegg (RBA). Produksjon av biogass og biorest fra matavfall tilsvarer et netto klimagassutslipp på 256,8 kilotonn CO₂-ekvivalenter,

i henhold til beregninger utført etter en livsløpsvurdering NORSUS gjennomførte for RBA i 2021. Dersom matavfallet hadde gått til forbrenning i stedet for biogassproduksjon ved RBA, ville det gitt et netto klimagassutslipp som er 189% høyere (484,2 kilotonn CO₂-ekvivalenter)¹. Biogassproduksjonen av matavfallet gir dermed en betydelig reduksjon i klimagassutslipp sammenliknet med energiutnyttelse.

Biogassen benyttes som drivstoff og erstatter fossilt diesel. Etter at matavfallet har blitt behandlet på RBA, får ØRAS tilbake flytende biorest fra biogassanlegget. Bioresten blir brukt i produksjon av ØRAS sine jordprodukter. På den måten blir matavfallet gjenvunnet to ganger.

Hageavfall er også en viktig ressurs som brukes i komposteringsprosessen til å lage jordprodukter. I 2023 mottok ØRAS 5 349 tonn hageavfall som ble kvernet og kompostert. ØRAS har utviklet fire vellykkede jordprodukter; ØRAS kompost, bed- og pottejord, hagejord, og plenjord.

Klimaregnskap fra matavfall til kompost

Ved å bruke matavfall om igjen som kompost, kan man beregne hvor mange tonn CO₂-ekvivalenter dette utgjør. Dette viser mengden utslipp man har spart miljøet.

	Mengde 2021 (tonn)	Mengde 2022 (tonn)	Mengde 2023 (tonn)	CO ₂ - ekvivalenter 2021 (tonn)	CO ₂ - ekvivalenter 2022 (tonn)	CO ₂ - ekvivalenter 2023 (tonn)
Matavfall	3 520	3 522	3 668	333	334	347

Som grunnlag for våre beregninger har vi brukt informasjon fra NORSUS AS²

Rent returtrevirke blir kvernet og brukt i produksjon av biokull. Foto: ØRAS

Fra ren flis til biokull

ØRAS har i mange år hatt et ordinært flisfyringsanlegg som har brent flis fra rent trevirke, hvor sluttresultatet blir nærvarme og aske. I løpet av 2021 bestemte ØRAS seg for å investere i et pyrolyseanlegg. Et pyrolyseanlegg er en forbrenningsovn som forbrenner flis tilnærmet uten tilgang på oksygen. Dette resulterer i at flisen blir forkullet og det dannes biokull. Produksjon av ØRAS Biokull ble startet i slutten av 2022 og i løpet av 2023 fikk vi endelig til døgnkontinuerlig drift av anlegget.

Biokull brukes i dag blant annet som jordforbedrende produkt, vannrensning eller til energiformål som en erstatning til fossil energi. Ved å bruke biokull til kraftproduksjon er det antatt en utslippsreduksjon på 90 % sammenlignet med fossilt kull⁴. Gjennom pyrolyseprosessen vil ca. 50 % av karbonet i trevirket bindes i biokullet⁵. Dette fører også til at biokullproduksjonen vil ha lavere utslipp av CO₂ sammenlignet med tradisjonell flisfyring.

ØRAS sitt biokull produseres av returtrevirke, og har som formål å brukes som et jordforbedrende produkt. Ved å kombinere biokull med organisk gjødsel, vil planter få jevn tilgang på næring og vann. Dette bedrer, stabiliserer og effektiviserer planters vekstvilkår og kan nyttiggjøres i landbruk, kjøkken- og skolehager, samt i bed- og pottejord.

Biokull er vurdert som et klimaeffektivt tiltak i landbruket, da biokullet anslagsvis kan lagre karbonet i jorda i hundrevis av år⁴. 1 tonn produsert biokull kan lagre ca. 3 tonn CO₂-ekvivalenter⁶. Sammenlignet med andre energikilder som fossil diesel, biodiesel, biobrensel (ved og pellets) og pyrolyse hvor alt brennes gir biokull som føres tilbake til jorda et nesten klimanøytralt utslipp. Dette på grunn av at biokull er lite nedbrytbart. I et 200 års perspektiv vil biokull være karbonnegativt⁷.

4. ENERGIUTNYTTELSE

Ved å forbrenne avfall kan man utnytte energien i allerede eksisterende avfall. Da slipper man å hente ressurser fra naturen, som for eks. skog. På den måten får man utnyttet energi til nyttig forbruk som ellers ville gått tapt til omgivelsene. Eksempel på nyttig forbruk er gjennom nærvarme.

I 2023 ble 48 % av totalt husholdningsavfall energi-gjenvunnet. ØRAS har siden februar 2021 hatt et samarbeid med ROAF om ettersortering av rest-avfallet. På denne måten blir enda flere utnyttbare avfallsfraksjoner sortert ut på ROAF sitt anlegg, før resten blir sendt til forbrenning. Ukvernet restavfall fra gjenvinningsstasjonen blir levert til Eidsiva Bioenergi på Hamar. Trevirket fra fiberplater blir også energi-gjenvunnet. Ubehandlet trevirke brennes i ØRAS sitt eget pyrolyseanlegg og flisfyringsanlegg, som varmer opp bygg og holder rundellen i gjenvinningsstasjonen isfri om vinteren. Siden ØRAS har oppgradert forbrenningsovn til en pyrolyseovn, vil flisen både energiutnytted og materialgjenvinnes. Energien vil bli brukt til samme type oppvarming som tidligere.

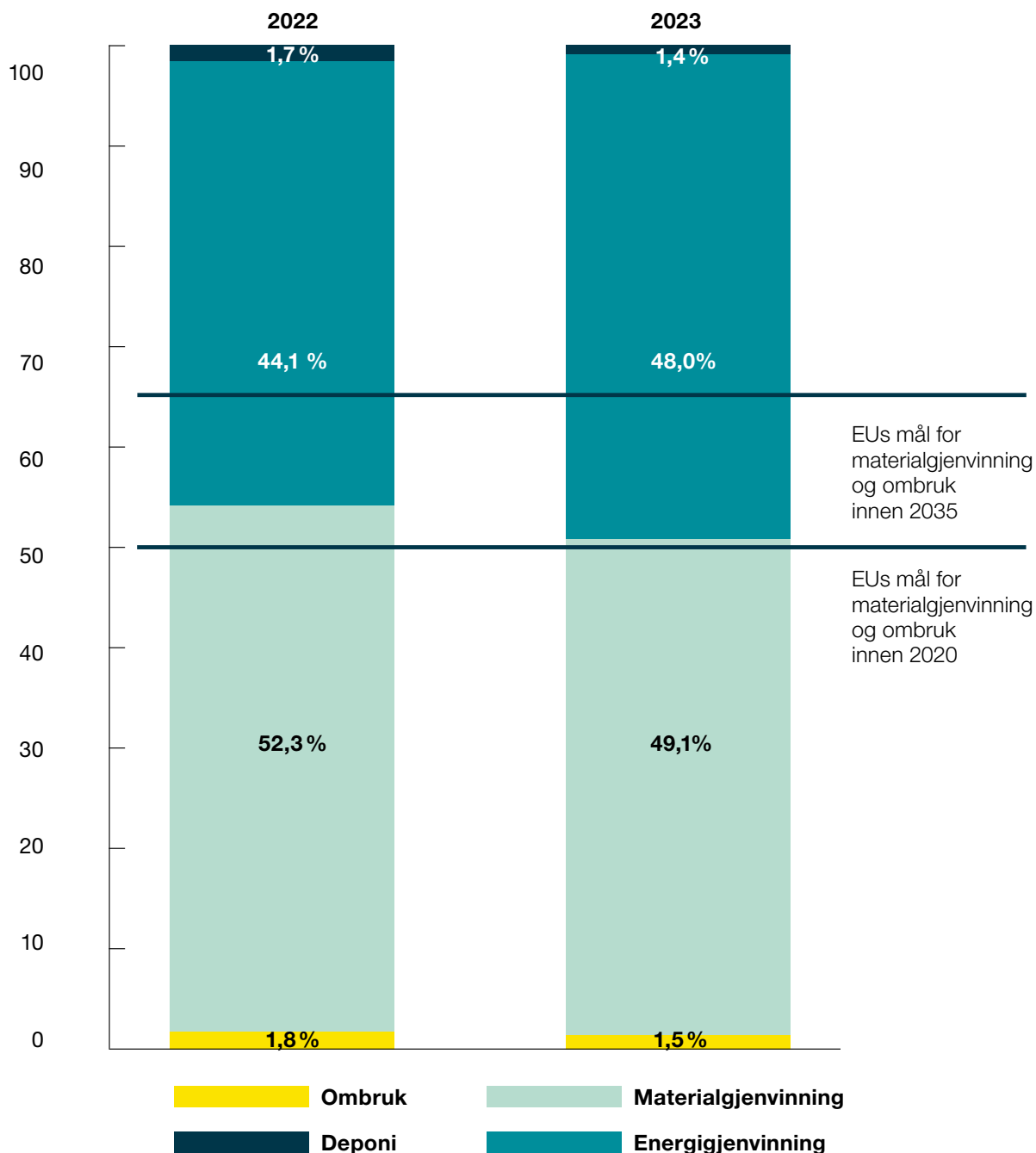
ØRAS sitt pyrolyseanlegg ligger inne på Miljøstasjonen. Foto: ØRAS

5. DEPONERING

Nederst i avfallshierarkiet står deponi. Å deponere vil si å grave ned enkelte avfallsfraksjoner og håndtere dette på en forsvarlig måte for å hindre forurensning av miljøet. Noen typer avfall egner seg ikke for gjenvinning, som f.eks. glassvatt, annet inert byggavfall (betong, murstein, takstein o.l.) og lettere forurensede, tunge masser. I 2023 ble 1,4 % av husholdningsavfallet lagt på deponi.

FORDELING AV TOTALT HUSHOLDNINGSAVFALL

Diagrammet nedenfor viser at deponiandelen har minket i forhold til 2022. Det kan skyldes en kombinasjon av dyrtid og mindre oppussing enn under koronaperioden. Andelen ombruk har gått ned med 0,3 % til tross for rekordår på bruktbutikken. Dette kan skyldes at mengden avfall har økt i 2023. I 2023 leverte innbyggerne i ØRAS-kommunene 7 kg avfall/person mer enn i 2022. Videre har andelen avfall til materialgjenvinning sunket noe og energigjenvinning økt, da det var færre fraksjoner som ble sendt til materialgjenvinning i 2023 sammenlignet med 2022.

	2020	2021	2022	2023
Kg avfall per innbygger	456 kg	428 kg	396 kg	403 kg

HVA SKJER MED DE ULIKE FRAKSJONENE?

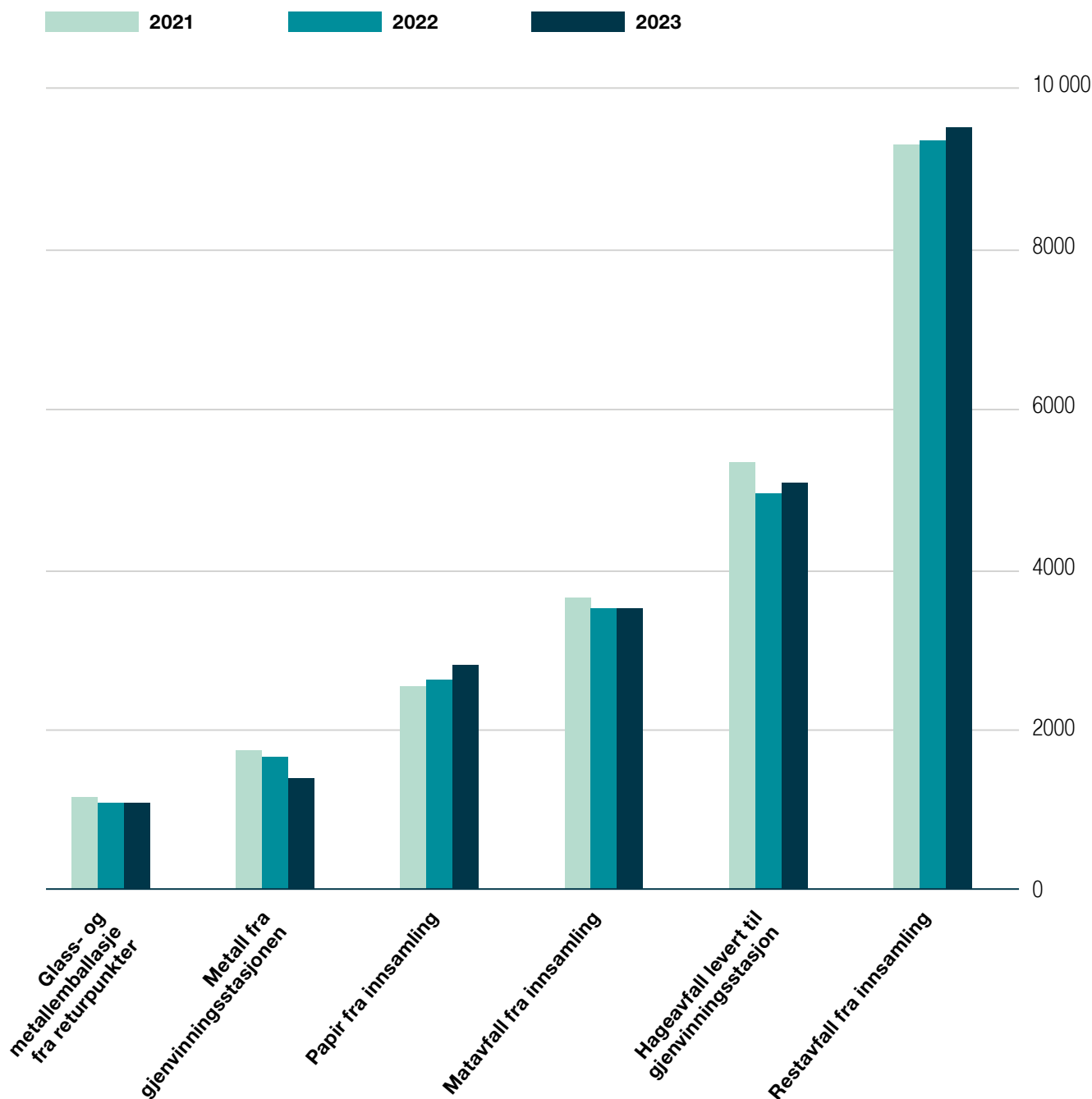
Tabellen under viser hva som skjer med de ulike fraksjonene som mottas på ØRAS. En stor andel av fraksjonene som mottas på ØRAS blir sendt til materialgjenvinning. I 2020 begynte ØRAS med en ny sortering av trevirket; plater i tre, ubehandlet, behandlet og impregnert trevirke.

Fraksjon	Ombruk	Material- gjenvinning	Energi- gjenvinning	Deponering
Asbest				✓
Annet farlig avfall (gulvbelegg, XPS-plater etc.)			✓	
Batterier		✓		
Dekk		✓	✓	
EE-avfall		✓		
Gips		✓		
Glass- og metallemballasje		✓		
Glass og isolasjon				✓
Hageavfall		✓		
Hardplast		✓		
Husholdningsplast		✓		
Isopor		✓		
Madrasser		✓	✓	
Maling, lakk og lim			✓	
Matavfall		✓	✓	
Metall		✓		
OMGJØRAS	✓			
Papp/papir		✓		
Paller	✓			
Plastfolie, plastkanner og kasserte avfallsbeholdere		✓		
Rene tunge masser til veibygging		✓		
Restavfall			✓	
Spillolje		✓		
Tekstiler	✓	✓		
Trevirke (impregnert, ubehandlet og behandlet + plater)		✓ (ubehandlet trevirke)	✓ (impregnert, plater og behandlet)	
Vinduer med klorparafiner			✓	
Vinduer med PCB		✓	✓	
Urene tunge masser				✓

DE STØRSTE AVFALLSFRAKSJONENE

Grafen under viser utviklingen i noen av de største fraksjonene ØRAS håndterer, sett i en periode fra 2021–2023. ØRAS får inn større mengder med behandlet trevirke enn metall og glass- og metallemballasje. Allikevel er ikke behandlet trevirke tatt med i illustrasjonen på grunn av endret måte å inndele trevirket på i statistikken. Dette ville gitt en feil illustrasjon i grafen.

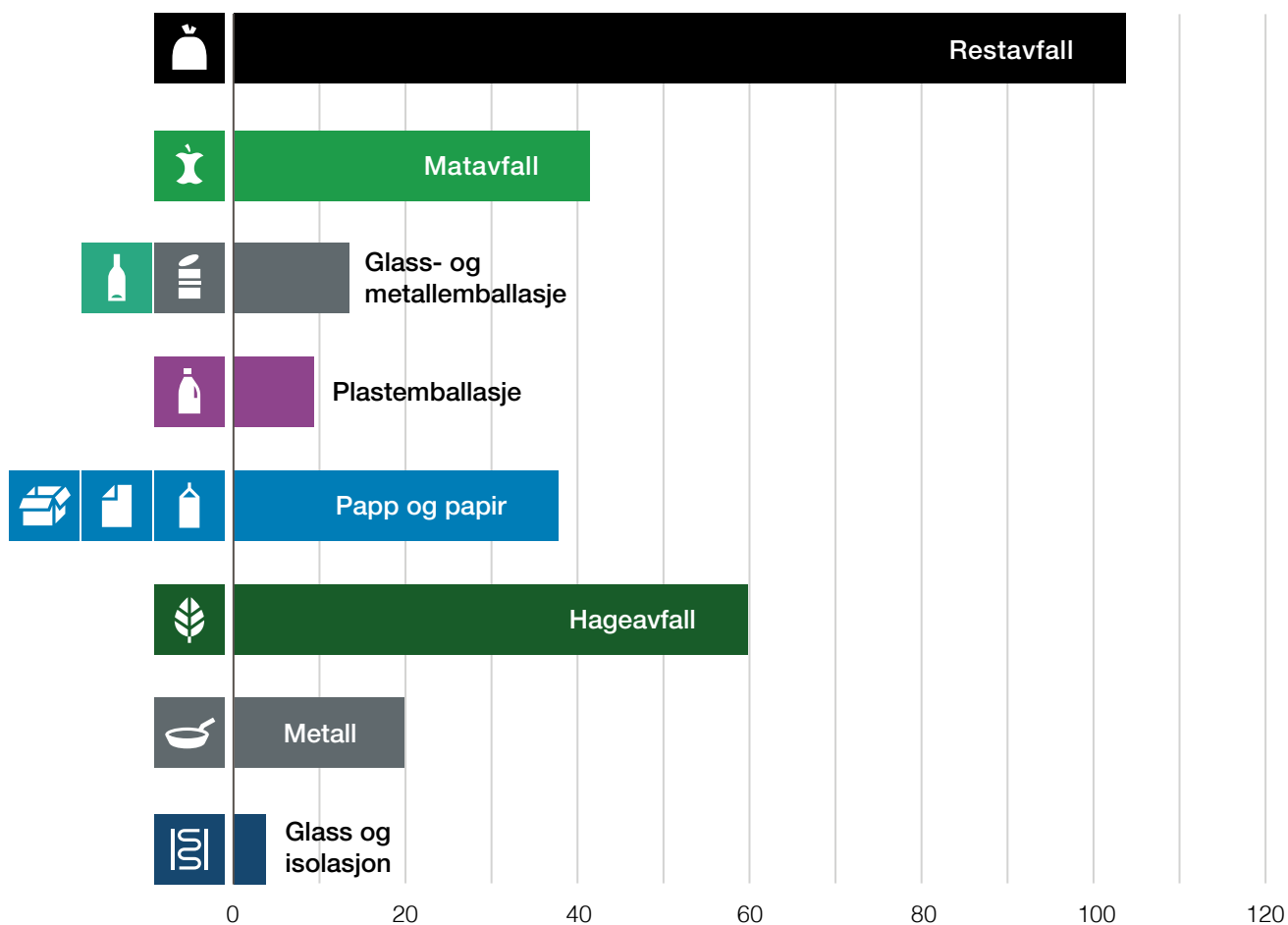
Utvikling i avfallsmengder fra husholdning (i tonn)

MENGDE AVFALL PER INNBYGGER

Mat- og restavfall, og glass-, metall- og plastemballasje er tall fra privathusholdning. De andre fraksjonene inkluderer næringskunder.

Mengde avfall per innbygger i 2023, fordelt på ulike fraksjoner (i kg)

Mengde avfall per innbygger i 2023 (i kg)

Energi-, miljø- og kvalitetsstyring

MILJØ- OG KVALITETSPOLITIKK

ØRAS sin miljø- og kvalitetspolitikk viser hva selskapet ønsker å fokusere på gjennom sitt arbeid. Selskapet skal gjennom systematisk arbeid oppnå:

- fornøyde kunder
- driftssikkerhet
- lønnsomhet
- ivaretagelse av ytre miljø

ØRAS jobber med å overholde alle sine samsvarsforpliktelser. Våre tjenester skal redusere samfunnets ressursbruk og miljøbelastning.

Selskapet skal kontinuerlig forbedre virksomhetens miljøprestasjon gjennom bærekraftig ressursbruk samt forebygging av forurensning.

ØRAS sine medarbeidere er selskapets viktigste ressurs. Det legges til rette for et positivt og trygt arbeidsmiljø der alle ansatte tar ansvar, viser engasjement og følger myndighetenes krav.

Med bred medvirkning fra de ansatte skal den enkelte medarbeiders menneskelige og faglige ressurser ivaretas og utvikles.

ØRAS' VISJON

Sammen gjør vi avfall til ressurser

ØRAS' SLAGORD

«Avfall på rett vei»

ØRAS' VERDIER

Ø = Økonomisk

R = Raus

A = Ambisiøs

S = Synlig

STYRINGSSYSTEM FOR KVALITET, MILJØ OG HMS

ØRAS er sertifisert etter miljøstandarden ISO 14001 (siden 2011) og kvalitetsstandarden ISO 9001 (siden 2017). I 2023 hadde ØRAS en oppfølgingsrevisjon på begge standardene. Oppfølgingsrevisjonen ble gjennomført i mars av Scandinavian Business Certification (SBCert). Det ble gitt 1 mindre avvik og 7 forbedringsforslag. Dette gikk ut på manglende sjekkliste ved gjennomføring av vernerunder. Ellers ble det observert noe manglende dokumentasjon knyttet til internkontroll og drift. Det er iverksatt tiltak for både avviket og forbedringsforslagene.

EKSTERNE TILSYN

ØRAS hadde tre eksterne tilsyn i 2023. Næringslivets sikkerhetsorganisasjon (NSO) hadde tilsyn i januar hvor det ble avdekket 2 avvik knyttet til industrivernforskriften. Dette dreide seg om manglende dokumentasjon på dimensjonering av industrivernet og samsvarsvurdering mot kapittel 3 i forskriften. Begge avvikene er lukket. De to andre tilsynene var Arbeidstilsynet som gjennomførte tilsyn om arbeidstakernes lønns- og arbeidsvilkår, og Justervesenet som gjennomførte tilsyn på ØRAS sin kjørebrevekt. Det ble ikke avdekket noen avvik på disse tilsynene.

MILJØ- OG KVALITETSMÅL MED MILJØASPEKT FOR 2023

For 2023 ble følgende miljø- og kvalitetsmål satt.

MILJØMÅL	Tiltak i 2023	Prosess	Miljøaspekt
1 Økt kunnskap om kildesortering	Utvidelse av ØRAS-skolen	Ekstern kommunikasjon	Sirkulærøkonomi (ØRAS-skolen)
2 Ta i bruk ny teknologi for ytterligere å øke gjenvinningsgraden av trevirke	Ferdigstille og igangkjøring av produksjonsanlegget for biokull	Forbehandling	Materialgjenvinning og utnyttelse av naturressurser
3 Øke mengden varer til ombruk opp til 3 %	Utvide butikken og øke andelen varer til ombruk	Ombruk	Sørge for ombruk av varer og mindre ressursbruk til nye varer
3 Øke mengden varer til ombruk opp til 3 %	Få innvilget søknad om momsfritak på salg av ting til ombruk	Ombruk	Sirkulærøkonomi

KVALITETSMÅL	Tiltak i 2023	Prosess	Miljøaspekt
Oppnå sertifisering av biokullproduksjon til salg av CO₂-kvoter	Sørge for god og stabil produksjon av biokull med riktig kvalitet i pyrolyseanlegget	Biokullproduksjon	Miljøvennlig materialgjenvinning
Økt tilgjengelighet	Kundeundersøkelse ved utrulling av mini-gjenvinningsstasjonen	Ekstern kommunikasjon	Kildesortering
Salg av produkter fra FA-mottaket gjennom bruktbutikken	Få på plass en selvgående og god ordning på salg av farlig avfall (og EE-avfall?) gjennom Omgjöras	Salg	Ytterligere utnyttelse av ressursene

Grad av måloppnåelse

Miljø

ØRAS-skolen har i 2023 utprøvd utvidelsen av ØRAS-skolen ved å tilby kunnskap om kildesortering til barnehagenivå. Målet videreføres til 2024 med flere nye tiltak for å oppnå målet.

Pyrolysen har gjennomgått flere forbedringsprosesser gjennom 2023. Dette har resultert i en bedret og døgnerkontinuerlig produksjon. Likevel gjenstår det flere justeringer for å optimalisere produksjonen. Det er et ønske å gjenvinne varmen fra deponigass og pyrolysen til elektrisitet og dette er satt som et eget miljømål fra og med 2024.

Ombbruk av husholdningsavfall levert til gjenvinningsstasjonen økte i 2023 og endte på 1,5%. Det er likevel et stykke unna målet på 3 %. Målet videreføres derfor i 2024 med flere tiltak. Tiltakene som ble gitt for 2023 for økt ombbruk er imidlertid gjennomført eller under arbeid. Utvidelse av brukbutikken ble påbegynt i 2023 og vil stå ferdig i 2024. Momsfritak på brukte gjenstander er på utredning hos myndighetene.

Kvalitet

Det ble ikke oppnådd sertifisering av biokullproduksjon til salg av CO₂-kvoter i 2023. I forbindelse med kontinuerlig og sikker produksjon og lagring av biokull ble det i 2023 søkt midler til et forskningsprosjekt i samarbeid med Sintef. Forskningsprosjektet vil ha oppstart i 2024. Prosjektet vil bidra til god og stabil produksjon av biokull som må til for å oppnå sertifisering. Målet videreføres derfor til 2024 med et nytt tiltak.

Mini-gjenvinningsstasjonen ble ikke tilfredsstillende utrullet i 2023. Målet videreføres til 2024 med mobiliserte tiltak. Her skal det i 2024 strebes for økt tilgjengelighet og tilbud om mini-gjenvinningsstasjon i alle eierkommunene.

Høsten 2023 ble det gjennomført et ombruksprosjekt på farlig avfall artikler og EE-produkter. Prosjektet viste til lovende resultater. Innsamling av farlig avfall artikler til ombbruk ble videreført etter prosjektets avslutning. Gode etablerte ordninger ved innsamling av EE-produkter til ombbruk må videre vurderes i 2024. Mål for økt ombbruk er derfor videreført til 2024.

MILJØ- OG KVALITETSMÅL MED MILJØASPEKT FOR 2024

Mål som ikke er oppnådd videreføres i 2024. I tillegg er nye vesentlige miljøaspekter valgt ut med nye mål. For 2024 ble følgende miljø- og kvalitetsmål satt.

MILJØASPEKT	Miljømål i 2024	Prosess
Produsere elektrisitet av gass og varme fra pyrolyseanlegget og deponiet	Installere turbiner for å kunne nyttiggjøre overskuddsvarmen fra pyrolyseanlegget og gassen fra deponi til strømproduksjon. En helårsløsning i stedet for kun varmeproduksjon.	Daglig drift (pyrolyseanlegget og gassanlegget)
Økt ombbruk i stedet for avfall	Øke andelen varer til ombbruk opp til 3 % ift. 2020	Daglig drift (ombbruk)
Økt kunnskap om kildesortering og miljø hos innbyggerne i Øvre Romerike	Gi ut Miljøposten en gang i året. Gjennomføre planlagte skolerunder. Utvide ØRAS-skolen ved å inkludere barnehager.	Informasjon (ekstern kommunikasjon)
Utslipp av miljøgifter	Kartlegge omfanget av PFOS-forurensning i sigevannet.	Daglig drift (renseanlegget)

KVALITETSASPEKT	Kvalitetsmål i 2024	Prosess
Oppnå sertifisering av biokullproduksjon til salg av CO₂-kvoter	Gjennomføre prosjekt SAFECHAR med Sintef som et ledd for å sørge for god og stabil produksjon av biokull med riktig kvalitet i pyrolyseanlegget	Daglig drift (pyrolyseanlegget)
Økt tilgjengelighet ute i kommunene	Gi alle 4 kommunene et tilbud om bruk av Mini Gjenvinningsstasjonen	Informasjon (ekstern kommunikasjon)
Økt ombruk i stedet for avfall	Øke totalomsetningen i bruktbutikken med 10 % (sammenliknet med fjoråret) ved å inkludere salg av farlig avfall og EE-produkter.	Daglig drift (ombruk)

HMS-ASPEKT	HMS-mål i 2024	Prosess
Manglende rapportering av avvik	Gi alle ansatte (inkl. vikarer) opplæring eller oppfriskning i avvikssystemet	Helse, miljø og sikkerhet

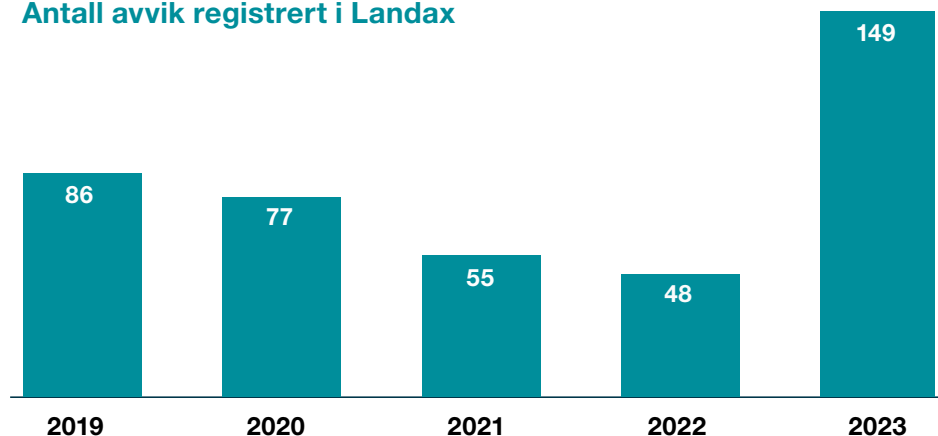
AVVIK

I 2023 ble det totalt registrert 149 avvik, en økning på 101 avvik sammenlignet med året før. Økningen har sammenheng med økt fokus på bruken av avvikssystemet i 2023. Avvikene rapporteres av et mindretall av de ansatte og det er sannsynligvis fortsatt mørketall. Derfor vil det i 2024 fortsettes med opplæring og oppfriskning i avvikssystemet for alle ansatte.

Avvik blir kategorisert som uønskede hendelser, interne avvik, ytre miljø avvik, HMS-avvik eksterne forhold, revisjonsavvik eller forbedringsforslag. 69 av avvikene ble registrert som uønskede hendelser, hvor overvekten gjaldt feilsortering av avfall. Kun 12 avvik gjaldt ytre miljø.

Det ble også gjennomført to vernerunder på ØRAS i 2023. Begge vernerundene har avdekket avvik, og lukket tidligere avvik. Det har spesielt vært fokus på støy, støv, ergonomi og kommunikasjon.

Antall avvik registrert i Landax

Uvarslet brannøvelse i samarbeid med Øvre Romerike brann og redning i november 2023. Foto: ØRAS

RISIKOSTYRING, BEREDSKAP OG BEREDSKAPSØVELSER

ØRAS sine aktiviteter kan utgjøre en fare for miljøet. For å forebygge og forhindre dette, risikovurderer ØRAS alle sine aktiviteter jevnlig med personell fra de ulike arbeidsområdene til stede. I 2023 ble følgende risikovurdert;

- Prosjekt ombruk av EE-avfall og farlig avfall
- Farlige verktøy
- Vold og trusler
- Administrasjon
- Bruktbutikken (og salg fra mottak)
- Farlig avfallsmottak
- Gjenvinningsstasjonen
- Grunnvann, overvann og sigevann
- Kompostering
- Sigevannsbehandling
- Sorteringanlegg for husholdningsavfall (Optibag)
- Betongknusing
- Overordnet brannfarerisiko

ØRAS har også bestemt at en risikovurdering ikke skal være eldre enn 2 år.

ØRAS har en beredskapsplan med tiltakskort som beskriver handlingsmønsteret ved ulike beredskapssituasjoner.

Eksempel på slike situasjoner er brann, gasslekkasjer, søl med kjemikalier og overløp av sigevann.

Det ble holdt årlig planleggingsmøte for beredskap. På disse møtene gjennomføres en vurdering av beredskapskompetansen i organisasjonen, gjennomgang av risikoanalyser og planer for årets beredskapskurs og -øvelser.

Beredskapsplanene skal gjennomgås hvert år med alle ansatte, og er en del av introduksjonsopplegget for nyansatte, innleide og vikarer. Fra og med 01.01.20 ble ØRAS omfattet av industrivernforskriften, som blant annet gjør at det må utføres flere øvelser gjennom året. I 2023 ble det gjennomført seks øvelser for industrivernet. Dette ble gjennomført som diskusjonsøvelser, ferdighetsøvelser, skrivebordøvelser, i tillegg til spilløvelse i samarbeid med Øvre Romerike Brann og Redning (ØRBR). I 2023 ble beredskapen også testet fire ganger ved reelle situasjoner. Det var en bygningsbrann grunnet selvantennning av biokull, funn av håndgranat, funn av hensatt forsvarsmateriell og håndtering av overvann under ekstremværet «Hans». Både øvelser og reelle hendelser viser at ØRAS har et vel-fungerende industrivern.

ENERGIREGNSKAP

ØRAS jobber kontinuerlig med å minske utslippene fra sine aktiviteter, og ønsker derfor at mest mulig av transporten går på fornybar energi. Energiregnskapet i stolpediagrammet under viser at bruken av fossilt drivstoff på intern og ekstern kjøring har økt. Dette skyldes at bruken av HVO-diesel ble vesentlig dyrere etter innføringen av veitransportavgift på den type diesel. Renovasjonsbilene gikk over på biogass fra mai 2020, noe som har redusert bruken av fossilt drivstoff vesentlig. Biogass som drivstoff gir mindre støy og lavere utslipp av svevestøv og NOx.

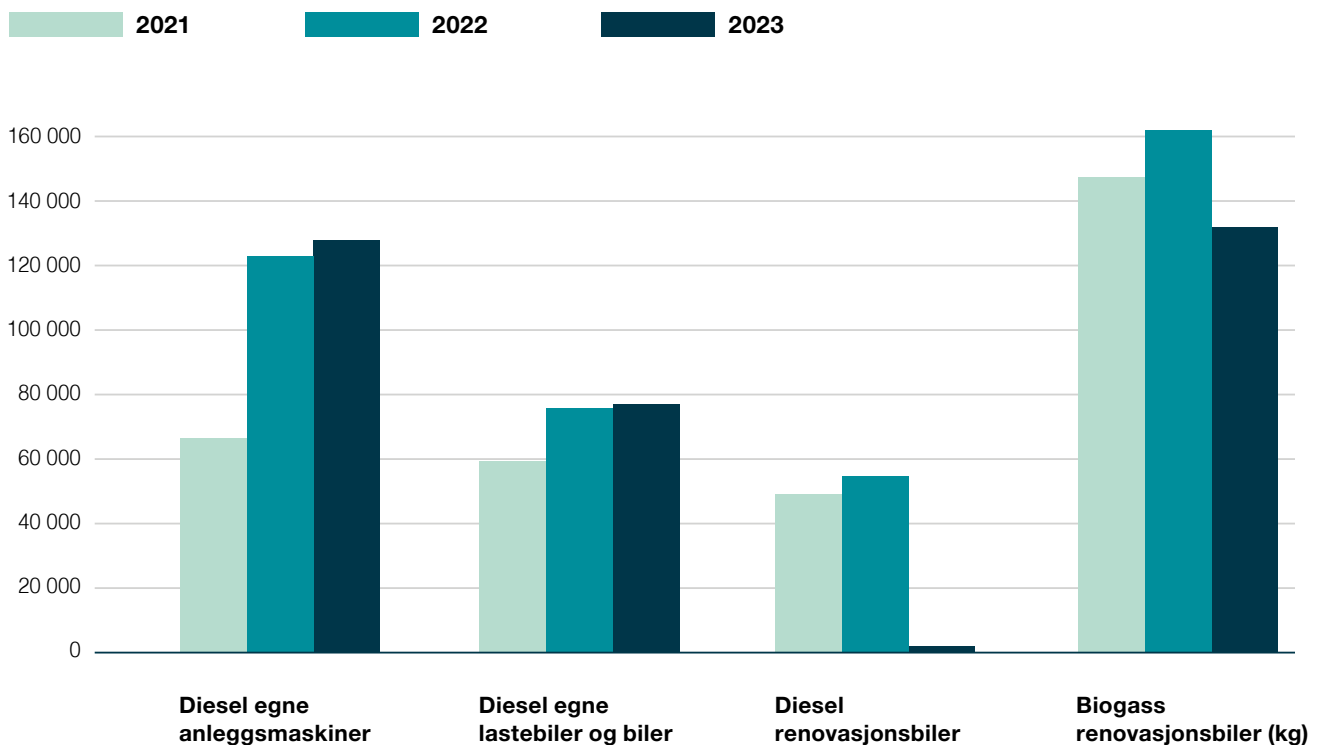

Nordren sine renovasjonsbiler i Ullensaker, Hurdal og Nannestad kommuner går på biogass. Foto: ØRAS

Drivstofforbruk

Under vises en oversikt over forbruk av drivstoff fra ulike aktiviteter i perioden 2021–2023. Fornybar diesel (HVO-diesel) ble ikke benyttet i 2022/2023 og er derfor fjernet fra oversikten. Mengden biogass er oppgitt i kg.

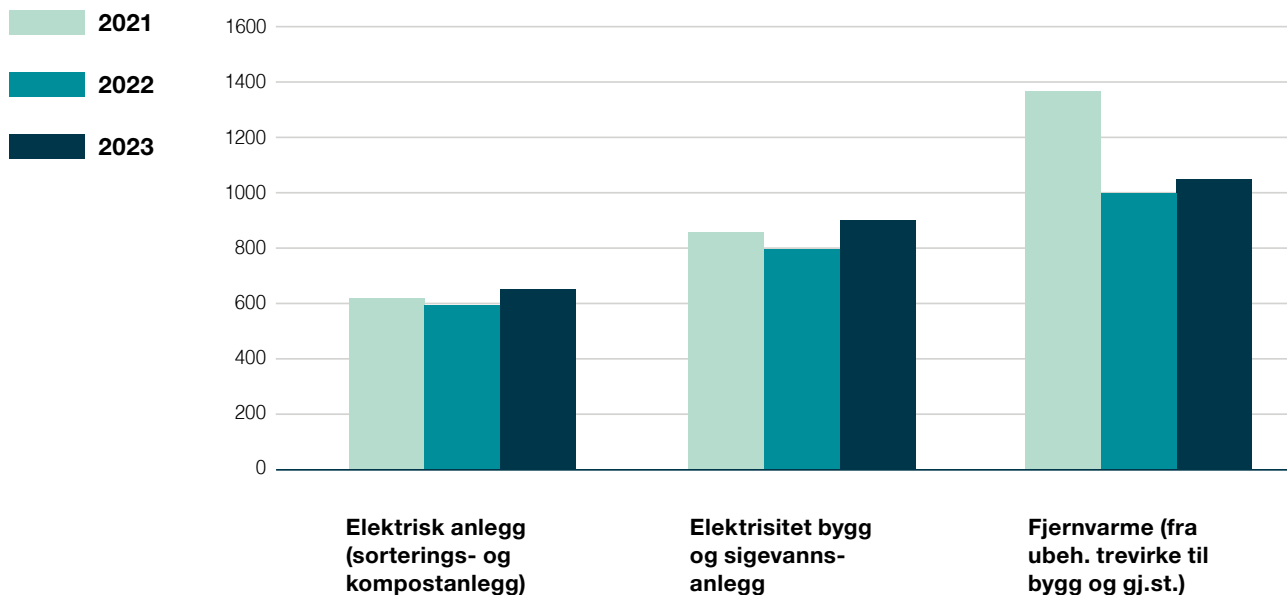
Drivstofforbruk egne biler, maskiner og renovasjonsbiler (i L)

Strømforbruk

Diagrammet under viser hvor strømforbruket er størst i perioden 2021–2023. Energiforbruket knyttet til fjernvarmeanlegget brukes til oppvarming av veien rundt rundellen og kontorbygg.

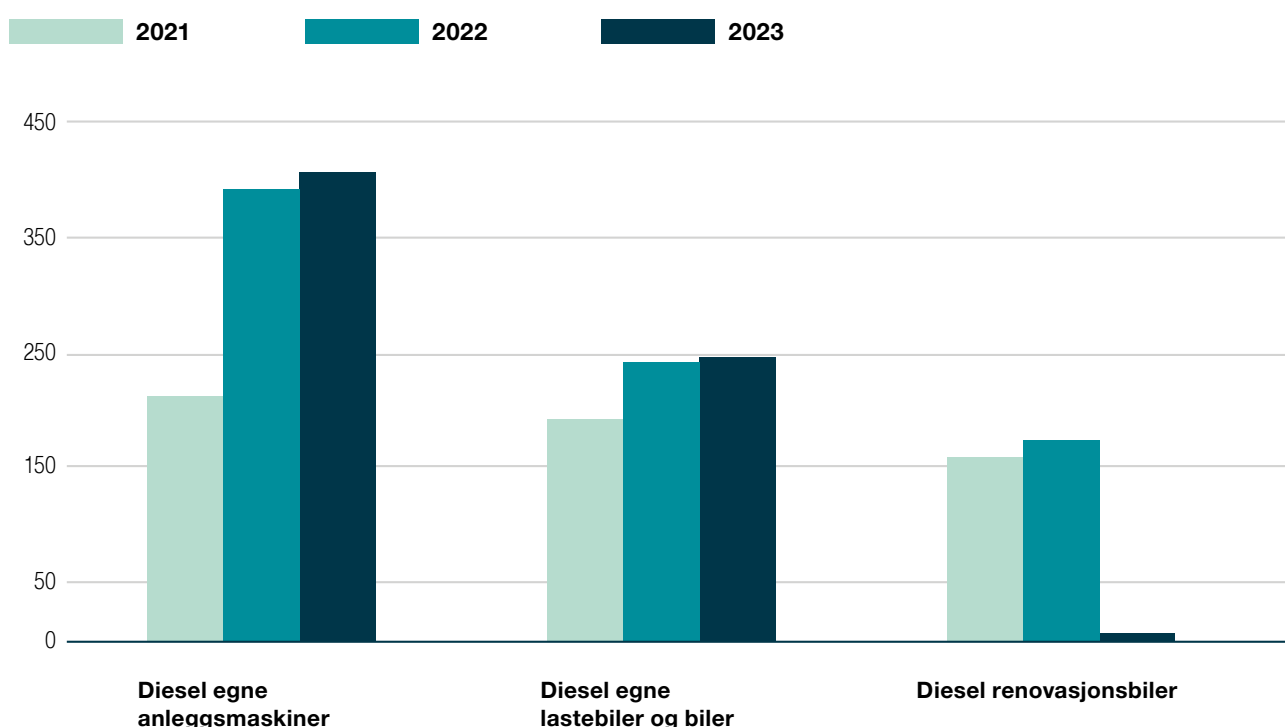
Strømforbruk og varmeproduksjon (MWh)

Klimaregnskap

CO₂-ekvivalenter brukes som en enhet i klimagassregnskapet. Enheten tilsvarer den effekten en gitt mengde (som regel ett tonn) CO₂ har på den globale oppvarmingen over en gitt tidsperiode (for eks. 100 år)⁹. I klimaregnskapet er det kun CO₂ med fossil opprinnelse som tas med. CO₂ fra forbrenning eller annen form for nedbryting av biomasse settes til null ettersom CO₂ som frigjøres her er den samme som er blitt bundet i biomassen gjennom fotosyntese i forkant⁸. ØRAS setter derfor CO₂-regnskapet tilknyttet nærvarmeanlegget til null, da det benyttes flis fra rent trevirke til varme-produksjon. Det samme gjelder for strømforbruket da ØRAS har opprinnelsesgaranti på innkjøpt strøm. Biogass settes også til null da det er basert på fornybart drivstoff som har kort kretslop. Derfor er ikke disse med i diagrammet under. En sammenstilling av hvilke andre utslippskilder som forurenses mest og minst, målt i CO₂-ekvivalenter, kan ses i tabellen under. HVO-diesel fikk veibruksavgift og andre kostnadsøkninger, og ble av økonomiske årsaker ikke benyttet i 2022 og 2023. Det ble derfor en økning av dieselforbruket etter 2021. Renovasjonsbilene har hatt en nedgang i dieselforbruket fordi de primært benyttet biogass, men i tillegg ble kjørerutene effektivisert høsten 2023.

Oversikt over mengden CO₂-ekvivalenter fra ulike utslippskilder (i tonn)

Hva får du for ett tonn CO₂-ekvivalenter?

Figurene under illustrerer hva man får for ett tonn CO₂-ekvivalenter⁹. Dette er for å gi en illustrasjon i forhold til ØRAS sitt klimaregnskap. Klimafotavtrykket til hver av oss i Norge utgjør ca. 11 tonn CO₂-ekvivalenter⁹.

Utslippskrav til ØRAS sine anleggsmaskiner og kjøretøy

Ved anskaffelse av nye anleggsmaskiner vil det bli stilt utslippskrav tilsvarende Euro 6 eller bedre, samt mulighet for å benytte fornybart drivstoff.

Type	Krav til utslipp	Antall
Anleggsmaskiner på ØRAS	Tilsvarende euro 6	7
	Diesel elektrisk (stjernesikt)	1
Varebil og pickup ØRAS	Tilsvarende siste Euro-klasse som var tilgjengelig på tidspunktet for anskaffelse.	2
Lastebiler ØRAS	Euro 6	5
Personbil	Elektrisk	1
Feiemaskin	Ingen	1
Truck	Elektrisk	3

ØRAS bestilte i 2023 ny lastebil for å kunne hente og levere avfall i henhold til utslippskrav. Foto: ØRAS

Vannforbruk og såpeforbruk

Såpeforbruk gikk opp i 2023 mens vannforbruk gikk ned. I 2023 byttet ØRAS leverandør på innhenting av husholdningsavfall hos abonnentene. Renovasjonsbilene vaskes ved ØRAS og dette registreres over vekta. Det var færre bilvasker i 2023 enn i 2022, noe som kan forklare nedgang i vannforbruket. Vaskeanlegget ved komposten og verkstedet ble bygd om i 2023. Dette kan også ha bidratt til redusert vannforbruk. Det er mulig at de ombygde vaskeanleggene har medført en økning i såpeforbruk.

	2021	2022	2023
Vannforbruk	3272 m ³	5321 m ³	3804 m ³
Såpeforbruk	2008 L	2090 L	2670 L

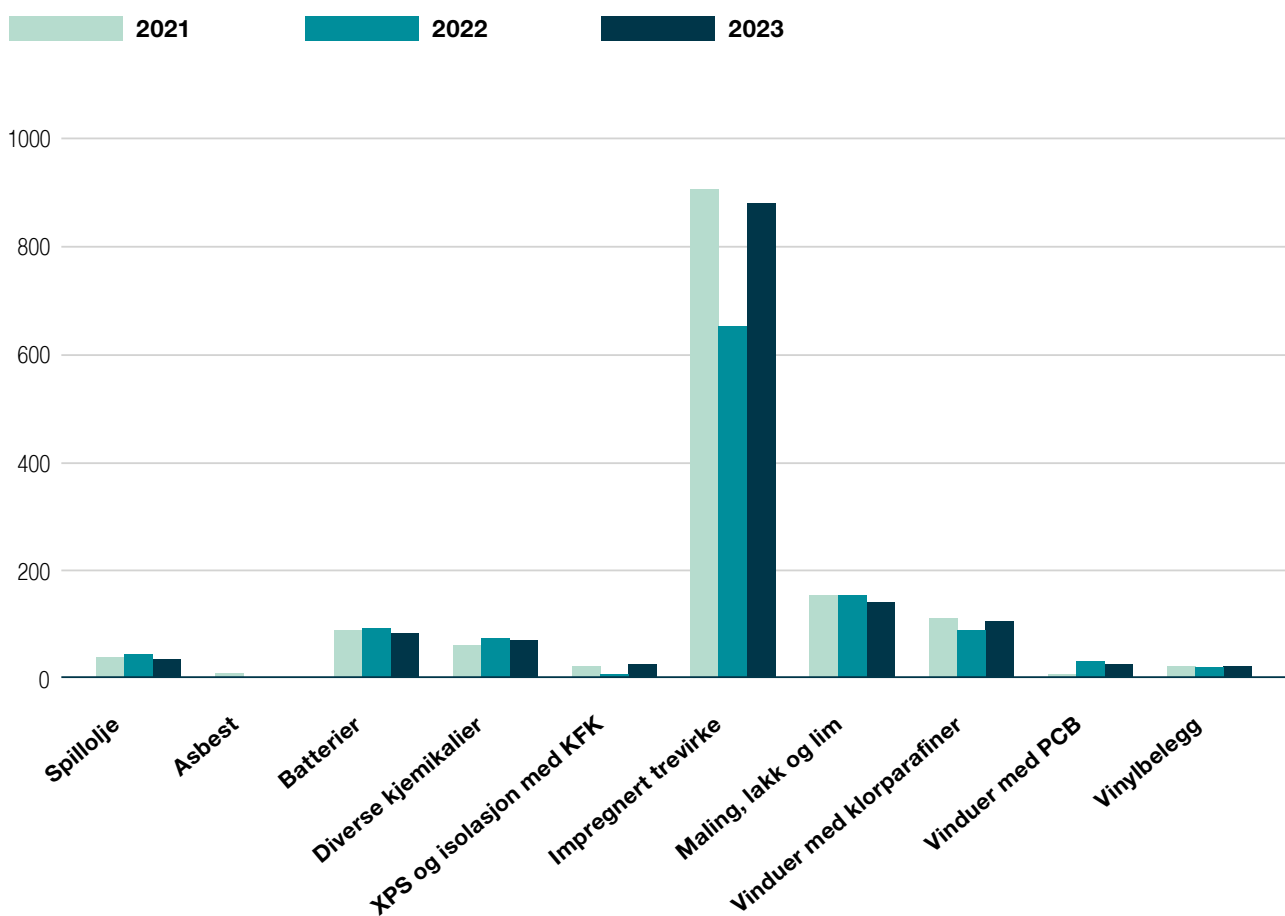
Mottak av farlig avfall

Det er en kommunal mottakspå plikt på farlig avfall fra husholdninger og fra mindre bedrifter. Dette er fordi det skal være enkelt for forbrukere å levere farlig avfall på riktig måte, slik at det farlige avfallet ikke havner på avveie.

ØRAS har ett fast mottak for farlig avfall på Miljøstasjonen Dal Skog. I 2023 ble det to ganger arrangert mobil gjenvinningsstasjon i Hurdal. Dette tilbudet vil i 2024 bli erstattet med en ny Mini-Gjenvinningsstasjon.

Diagrammet under viser en sammenstilling av noen av de farlige avfallsfraksjonene som tas imot. Tallene er inkl. næringskunder. Det har vært en oppgang på impregnert trevirke fra 2022.

Farlig avfall innsamlet 2021–2023 (i tonn)

Mengde farlig avfall per innbygger (inkludert næringsavfall) *

	2021	2022	2023
Kg mottatt	1 329 172	1 186 000	1 408 000
Kg/per innbygger	15	13	16

* Mengden farlig avfall inkluderer næringsavfall, med unntak av asbest fra næring som er tatt ut for å få et mer representativt tall.

Mottak av smittefarlig avfall

F.o.m. 01.12.20 tok ØRAS i bruk tillatelsen for mottak og mellomagring av smittefarlig avfall. Dette ble søkt om fordi ØRAS så at det var et behov for et sted innbyggerne kunne komme med slikt avfall på Øvre Romerike.

Det leveres mindre mengder med smittefarlig avfall til ØRAS. I 2023 ble det levert totalt 179,5 kg.

Smittefarlig avfall skal leveres i UN-godkjente gule beholdere Foto: ØRAS

MILJØOVERVÅKING

ØRAS gjennomfører årlig en omfattende overvåking av ytre miljø for å sikre at anlegget ikke forurenses til jord, luft og vann. Sommeren 2020 fikk ØRAS en ny utslipps-tillatelse som har satt en rekke nye krav for å ivareta ytre miljø. Det stilles krav til overvåking av grunn-, sige-, og overvann, og deponigass. I tillegg skal man håndtere støy og støv på en slik måte at det ikke er til sjenanse for naboer.

Naboer og nærmiljø

ØRAS har i mange år jobbet systematisk for å redusere luktplager fra anlegget. Dette har gitt resultater, og det er gledelig at det også i 2023 ikke ble mottatt noen skriftlige klager på lukt. Takket være lokasjonen til anlegget har vi heller ikke mottatt skriftlige klager fra naboer med tanke på støv.

Vannbehandling

Vann som siger gjennom et avfallsdeponi (sigevann) vil bli forurenset av stoffer som lekker fra avfallet i deponiet. Sigevann er derfor en mulig kilde til spredning av miljøgifter og annen forurensning¹⁰. Derfor er det viktig å ha god kontroll på sigevannet fra ØRAS sine to deponier.

Alt sigevann fra deponiene, samt overvann fra kompostanlegget og sorteringsflater går igjennom et renseanlegg. Vannet renses biologisk ved hjelp av bakterier og lufting som renses for organiske miljøgifter. Etter rensing blir vannet infiltrert i laguner der bl.a. tungmetaller fanges opp. Oppgraderingen av renseanlegget ble ferdigstilt i 2019. Den største forskjellen er at nå har ØRAS et 6 000 m³ stort utjevningsbasseng, som skal sørge for mer kontrollert pumping til luftebassenget. I tillegg er kapasiteten på luftebassenget økt fra 80 m³/d til 120 m³/d. Temperaturen spiller en svært viktig rolle for bakterieveksten i vannet. Ammonium og organisk materiale er noen av parameterne som kan si noe om den biologiske aktiviteten i rensesbassenget.

ØRAS prøvetar sigevannet fire ganger årlig, både med ukeblandprøver og stikkprøver. Blandprøvene tas som en delprøve én gang i uken over fire uker. Dette er for å få et mer helhetlig bilde av sigevannets sammensetning over tid. Analysene forteller hvordan renseseffekten i renseanlegget er og hvilke miljøgifter som er til stede.

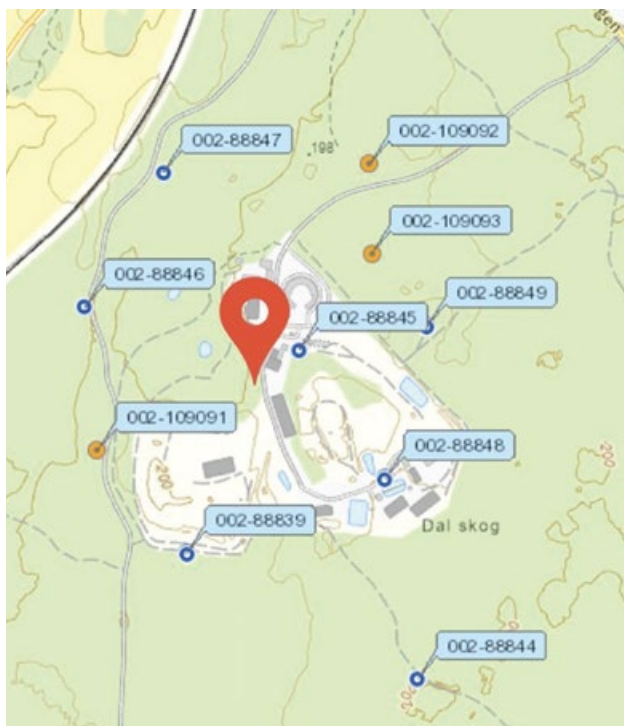

Prøvetagning av jordmasser og takvann. Foto: ØRAS 2023.

Overvåkning av grunnvann

Grunnvannet på Øvre Romerike er ansett som en viktig naturressurs som må ivaretas. Grunnvannsmagasinet i området er unikt og det største i Norge. Ved alle former for utbygning på Gardermosletta legges det derfor vekt på å sikre grunnvannets kvalitet. Det er derfor svært viktig å overvåke om deponiene og/eller avfallsanlegget til ØRAS forurensrer grunnvannet.

I 2022 ble det etablert 3 nye grunnvannsbrønner. Disse ble etablert for å kontrollere om grunnvannsstrømmen over området til Dal Skog er som antatt, eller om grunnvannet påvirkes negativt av avfallsaktivitetene her. Kartleggingen av eksisterende og nye brønner har foregått i slutten av 2022 og hele 2023.

Kartutsnitt av grunnvannsbrønnene

(Kilde: Vannmiljø.no)

Overflatevann/Vassdrag

Nærmeste åpne vassdrag ligger i overkant av 1 km i luftlinje fra ØRAS sitt anlegg (se kartutsnitt ovenfor). I tillegg ligger det en jernbane og motorvei mellom anlegget og nærmeste overflatevann. Dette gjør at det er lite sannsynlig at ØRAS skal forurense vassdrag via overflatevann.

Resultatene av dette er rapportert i Vannmiljø. Det er ikke påvist forurensninger fra avfallsaktiviteter på ØRAS, men de nye brønnene har hatt noen forhøyde verdier på KOF. Det kan være ugunstig plassering av de nye pumpene, og potensielt sedimenter/grums som gjør utslaget. Det er ikke utslag på miljøgifter eller tungmetaller. KOF vil uansett overvåkes i programmet videre, og det vurderes også ytterligere kartlegginger av resipient (Risa/Gudmundsbekken).

Per i dag finnes det ikke krav til prøveresultatene på grunnvann ved deponier, så derfor brukes vannforskriften som veileder.

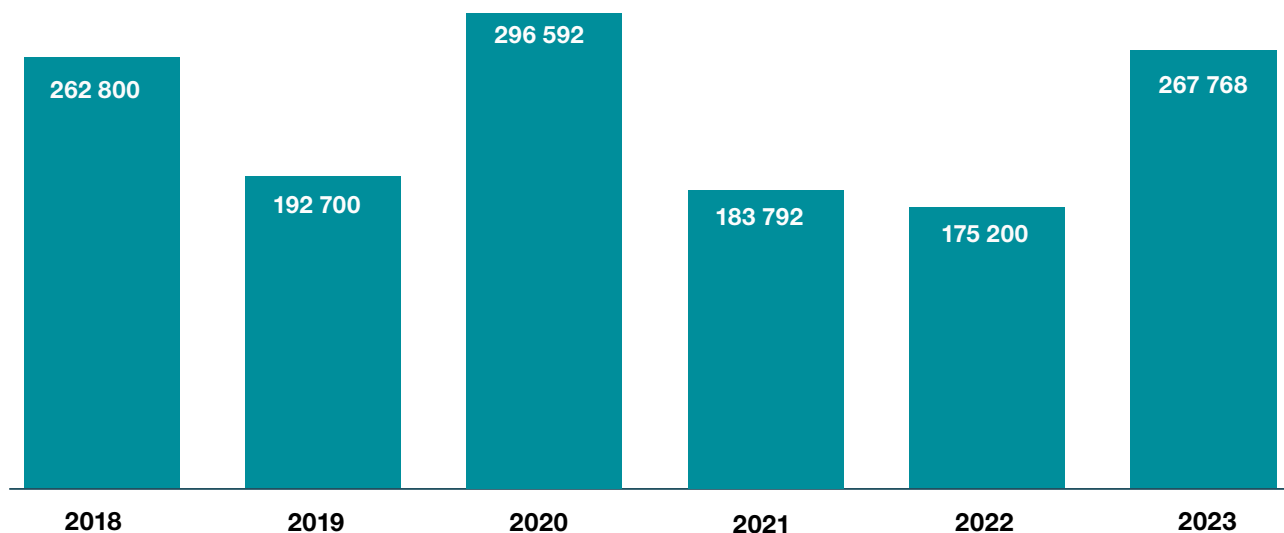

Bilde fra Norgeskart som illustrerer avstanden fra ØRAS til Risa (1,253 km) og Gudmundsbekken (1,017 km) som ledes ut i Risa.

Deponigass

Når organisk avfall blir brutt ned i et deponi dannes det metangass. Dette er en klimagass som er 25 ganger verre enn CO₂. I 2008 ble det forbudt å deponere organisk avfall. Derfor vil metanproduksjonen i deponiet falle i årene fremover. ØRAS har krav i sin tillatelse til å kontinuerlig overvåke og håndtere gassen som dannes i deponiene. Dette innebærer at gassen samles opp gjennom gassanlegget. Siden 2011 har all gass blitt tatt ut gjennom deponi-gassanlegget og forbrent til CO₂ og vann. Det var en økning i gassproduksjonen grunnet mye nedbør i 2023.

Deponigassuttak (gass i m³)

Diagrammet viser mengde gass som er sugd ut av deponiet i perioden 2018–2023.

KILDER

1. NORSUS. (2020). Livsløpsvurdering av produktene og tjenestene levert av Romerike biogassanlegg. Tilgjengelig fra: <https://norsus.no/wp-content/uploads/OR-38.20-Livsløpsvurdering-av-produktene-og-tjenestene-levert-av-Romerike-biogassanlegg.pdf>
2. Biogassproduksjon fra matavfall og møkk fra ku, gris og fjørfe Status 2016 (fase IV). Modal et al. ISBN: 978-82-7520-749
3. Brukt scenario F: Biogassproduksjon av matavfall: drivstoffproduksjon og avvanning av biorest, hvor avvannet biorest komposteres og vannfasen brukes som gjødsel. Brukt 33% tørrstoff i matavfall.
4. Sintef. (2017). Prosjektnotat: Policyanalyse av biokull som klimatiltak i norsk landbruk. Hentet fra: https://www.sintef.no/contentassets/77561a89491343cc8cceac5ebad3c8c2/prosjektnotat_policyanalyse-av-biokull-som-klimatiltak-i-norsk-landbruk.pdf
5. Norsk Biokullnettverk. (u.d.). Klimaeffekt av biokull. Hentet fra: <https://www.biokull.info/klimaeffekt>
6. NIBIO. (2019). Muligheter og utfordringer for økt karbonbinding i jordbruksjord. Hentet fra https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmlui/bitstream/handle/11250/2591077/NIBIO_RAPPORT_2019_5_36.pdf?isAllowed=y&sequence=2
7. Schlaupitz, H. (2010). CO₂-utslipp fra skogbasert bioenergi. Norges Naturvernforbund. Hentet fra https://www.regjeringen.no/contentassets/1ce9f7677e804fffb4a34a87519005b1/norges_naturvernforbund_vedlegg.pdf
8. Miljødirektoratet (2019). Tabell for omregning til CO₂-ekvivalenter. Tilgjengelig fra: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/for-myndigheter/kutte-utslipp-av-klimagasser/klima-og-energiplanlegging/tabell-for-omregning-av-co2-ekvivalenter/> (28.11.2019)
9. K-E. Helle. (2020). Hva får jeg for et tonn CO₂? Framtiden i våre hender. Tilgjengelig fra: <https://www.framtiden.no/gronne-tips/spor-oss/hva-far-jeg-for-et-tonn-co2.html> (18.02.2020)
10. G. Okkenhaug, H. P. Arp. (2012). Miljøgifter i sigevann fra avfallsdeponier.

SERTIFIKAT

Utstedt av Scandinavian Business Certification AB
Øvre Romerike Avfallsselskap (ØRAS) IKS
Ørasvegen 85
2054 Mogreina

Som bevis på at ledelsessystemet
tilfredsstiller kravene i

ISO 9001:2015
ISO 14001:2015

Ledelsessystemets omfang

**Avfallsmottak fra husholdningsavfall, mottak og drift av Dal Skog
gjenvinningsstasjon med sortering av avfallstyper, komposteringsanlegg
for produksjon av jord samt drift av avfallsdeponi**

Ulf Nordstrand
VD

Sertifikatnummer
NO971 040 610

Standard

ISO 9001:2015
ISO 14001:2015

Utstedt

2017-09-08
2010-03-11

Fornyhet

2022-02-21
2022-02-21

Gyldig til

2025-03-11
2025-03-11

Valid certificate is controlled on www.sbcert.se. The certificate is valid only if the company maintains the Management System according to above standards that will be controlled by Scandinavian Business Certification AB. This certificate is the property of Scandinavian Business Certification AB and shall be sent back on demand.
Scandinavian Business Certification AB | Södra långgatan 25 | 109 65 Solna | SWEDEN

GODKJENNINGSBEVIS, MATTILSYNET

GODKJENNINGSBEVIS / CERTIFICATE OF APPROVAL

Navn / Name: ØVRE ROMERIKE AVFALLSSELSKAP (ØRAS) IKS
Adresse / Address: Ørasvegen 85, 2054 MOGREINA
Bedriftsnummer / Business number: 974706814

Godkjenningen omfatter / The business is approved for:

Composting plants **Approval number:** 1000562
Products: CATW

Activity: **Category:**
COMP 3

Composting plants **Approval number:** 1001383
Products:

Activity: **Category:**
COMP 3

The business is approved by the Norwegian food safety authorities according to the provisions of Regulation EF nr 1774/2002.

Mattilsynet, Avdeling Østfold og Follo, har gitt godkjenning med hjemmel i forskrift om animalske biprodukter § 11a Regodkjenning m.m. av biogass- og komposteringsanlegg - oppheving av forordning (EF) nr. 809/2003 og forordning (EF) nr. 810/2003.

Dato: 20.05.2015
Vår referanse: 2015/092296

FOS
Jarle Bergsjø
avdelingssjef

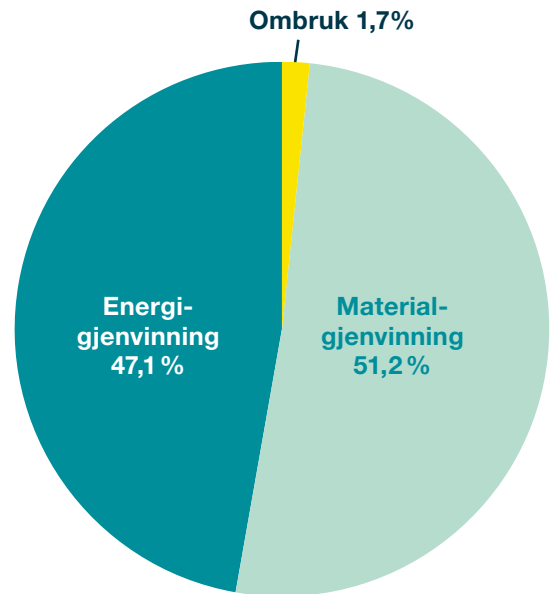
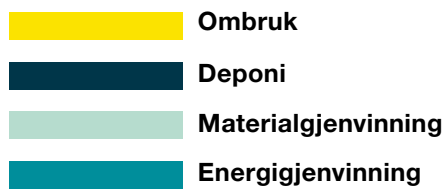
Avfallsmengder

HUSHOLDNINGSAV FALL	2021	2022	2023
	Mengder (tonn)	Mengder (tonn)	Mengder (tonn)
HUSHOLDNINGSAV FALL INNSAMLINGSORDNING			
Henteordning fra abonnentene			
Restavfall til ettersortering (ROAF)	9 526	9 356	9 290
Matavfall	3 520	3 522	3 668
Papir	2 799	2 624	2 548
Plast	808	755	790
Totalt	16 653	16 257	16 296
Levert til returpunkter i eierkommuner			
Brukte tekstiler	461	394	293
Glass-/metallemballasje	988	1 077	1 156
Totalt	1 448,9	1 471	1 449
Totalt husholdningsavfall fra innsamlingsordning	18 102	17 728	17 745
Ombruk	2,5 %	2,2 %	1,7%
Materialgjenvinning	50,1 %	50,3 %	51,2%
Energigjenvinning	47,4 %	47,5 %	47,1%
HUSHOLDNINGSAV FALL LEVERT TIL GJENVINNINGSTASJONENE			
Ordinært avfall			
Dekk	116	108	110
Gips	310	275	316
Hageavfall	5 097	4 966	5 349
Hardplast	188	156	171
Husholdningsplast	53	38	31
Isopor til materialgjenvinning	13	16	36
Madrasser gjenvinning av metall	94	89	81
Metall	1 403	1 657	1 757
Papp/papir	701	658	614
Paller	28	35	12
Plastfolie	42	57	66
Plastkanner og kasserte avfallsdunker	28	24	26
Restavfall fra gjenvinningsstasjon	1 022	982	1 192
Store hvitevarer og kuldemøbler	316	225	173
Trevirke - behandlet til energigj.	3 890	3 544	5066
Trevirke - behandlet til matr.gj.	1 225	1 235	0
Trevirke - ubehandlet	476	333	340
TV, skjermer og småelektrisk	544	539	612
Totalt	15 546	14 937	15 952
OMGJØRAS	185	200	238
Farlig avfall			
Asbest	10	5	2
Batterier	91	93	84
Diverse kjemikalier	63	77	74
XPS og isolasjon med KFK	22	10	27
Impregnert trevirke	903	650	876
Maling, lakk og lim	155	158	143
Vinduer med klorparafiner	112	91	110
Vinduer med PCB	11	33	30
Vinylbelegg	23	24	26
Spillolje	43	45	36
Totalt	1 432	1 186	1408

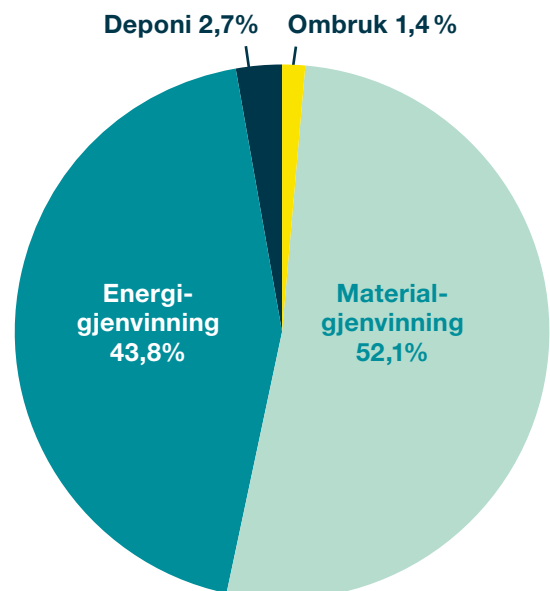
HUSHOLDNINGSAVFALL		2021	2022	2023
		Mengder (tonn)	Mengder (tonn)	Mengder (tonn)
Til deponi				
Glass og isolasjon		536	410	309
Rene tunge masser til veibygging		712	299	299
Urene tunge masser		428	188	188
Totalt		1 676	897	796
Husholdningsavfall levert til gjenvinningsstasjonene				
Ombruk		1,1 %	1,4 %	1,4%
Materialgjenvinning		57,1 %	59,9 %	52,1%
Energigjenvinning		36,6 %	35,2 %	43,8%
Deponi		5,2 %	3,5 %	2,7%
TOTALT HUSHOLDNINGSAVFALL				
Ombruk		674	629	543
Materialgjenvunnet husholdningsavfall		18 870	18 290	17 746
Energigjenvunnet husholdningsavfall		16 423	15 426	17 351
Deponert husholdningsavfall		974	603	499
Totalt husholdningsavfall		36 941	34 948	36 139
Ombruk		1,8 %	1,8 %	1,5%
Materialgjenvinning		51,1 %	52,3 %	49,1%
Energigjenvinning		44,5 %	44,1 %	48,0%
Deponi		2,6 %	1,7 %	1,4%

NÆRINGSAVFALL		2021	2022	2023
		Mengder (tonn)	Mengder (tonn)	Menger (tonn)
(De tyngste fraksjonene)				
LEVERT NÆRINGSAVFALL				
Asbest		814	263	274
Aske		521	581	853
Behandlet treverk		1217	391	428
Ubehandlet treverk		125	83	80
Betong til materialgjenvinning		8 619	9 008	5 661
Blandet avfall fra næring		7 595	641	413
Forurenset masse til jordreanseanlegg		6 230	373	293
Rene masser jord og grus - dekkmasser		11 019	3 597	823
Ristgods fra reanseanlegg		285	265	451
Sand fra sandfang		0	155	0
Slam fra oljeutskiller		466	476	0
Totalt næringsavfall levert ØRAS		36 892	15 833	9 276

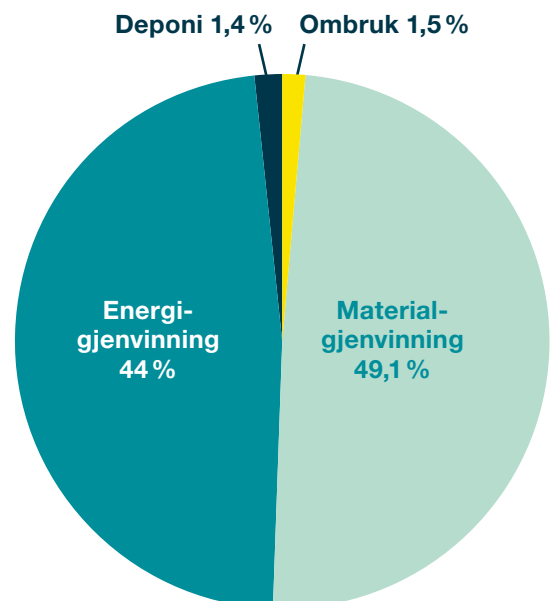
ØRAS tar i mot avfall fra kommunene Eidsvoll, Hurdal, Nannestad og Ullensaker

HUSHOLDNINGSAVFALL FRA INNSAMLINGSORDNINGEN 2023

HUSHOLDNINGSAVFALL LEVERT TIL GJENVINNINGSTASJONENE 2023

TOTALT HUSHOLDNINGSAVFALL 2023

Mottatt totalt 36 139 tonn husholdningsavfall i 2023 (403 kg/innb.)

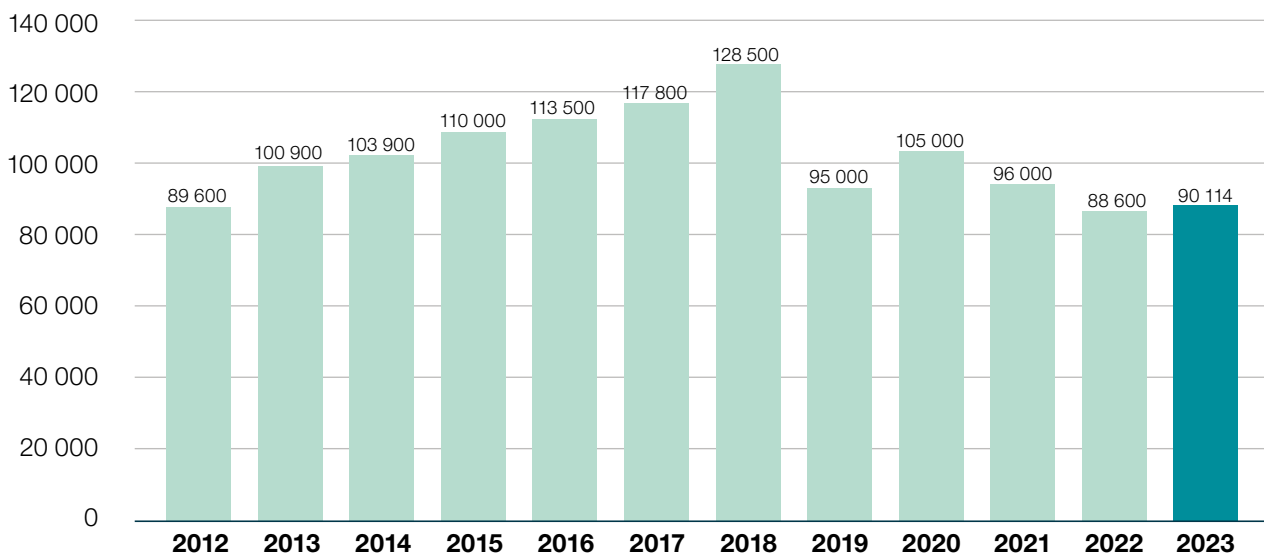
Abonnenter og antall besøkende på Dal Skog

ABONNENTER

	Befolkning pr. 20.2.2024	Økning befolkning 1.3.2023 til 20.2.2024	Abonnenter pr. 1.1.2024
Eidsvoll kommune	27 791	0,40%	12 335
Hurdal kommune	3 005	2,45%	1 962
Nannestad kommune	15 947	0,88%	6 576
Ullensaker kommune	43 497	0,54%	18 071
TOTALT	90 240	1,067%	38 944

SSB befolkning pr 20.2.2024

ANTALL BESØKENDE DAL SKOG

ØRAS-skolen

Helt siden Retursamarbeidet LOOP, i samarbeid med Norsk Renholdsverks Forening (NRF – nå Avfall Norge AS), i 2003 startet et landsdekkende 3-årig skoleprosjekt, har ØRAS tatt imot elever og lærere fra grunnskoler i ØRAS sine eierkommuner. Målet på begynnelsen av 2000-tallet var å gi informasjon om avfallshåndtering til ca. 100.000 skoleelever pr år, og målgruppene ble satt til 1.-, 4.- og 9.-klassetrinn.

Skoleopplegget har i mange år høstet begeistring blant lærere, også fordi undervisningen tar høyde for mer oppdatert informasjon om avfall og kildesortering. Undervisningsopplegget består av inne-undervisning, sorteringskonkurranse og omvisning ute på anlegget.

I 2023 besøkte 2693 elever i 4. og 10. trinn fra ØRAS' eierkommuner ØRAS-skolen. Skolebesøket starter inne i Skolestuas auditorium med tilrettelagte fasiliteter for video, lyd og framvisning. Elevene tar med egen matpakke for felles lunsj mellom øktene. Deretter venter en omvisning på Miljøstasjonen med en av våre dedikerte omvisere. På omvisningen får elevene blant annet se mottaket for farlig avfall, sorteringsanlegget

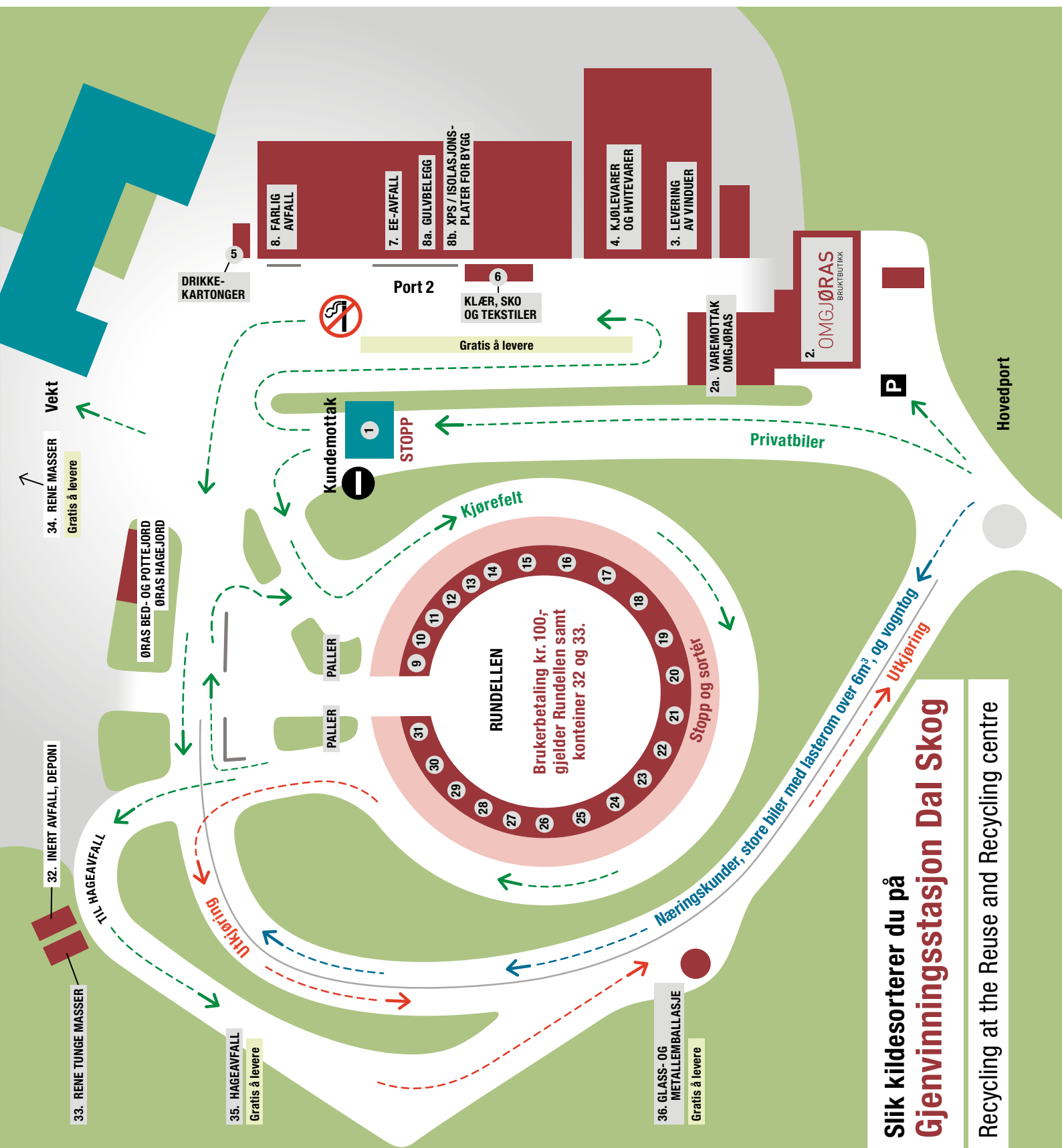
som skiller matavfallsposene fra restavfallet og kverning av treverk til flis.

I 2023 ble det bestemt å utvide ØRAS-skolen til å tilby undervisning til barnehager i ØRAS' eierkommuner. Barn lærer av de voksne, og hvordan de kildesorterer hjemme. Ved å vise skolestarterne hva som skjer med avfallet de sorterer hjemme og i barnehagen, håper vi å kunne inspirere dem til å ta med seg gode kildesoteringsvaner hjem og lære bort til sine foreldre. Dette er et konsept vi vil videreutvikle fremover.

Gjennom ØRAS sitt medlemskap i LOOP Miljøskole, kan alle barne- og ungdomsskoler i eierkommunene fremdeles bestille gratis læremateriell direkte via loop.no sine nettsider. Dette kommer i tillegg til undervisningen og omvisningen på Dal Skog.

ØRAS dekker de faktiske kostnadene for busstransport for grunnskoleelevene ved besøk til anlegget.

Kart over gjenvinningsstasjon Dal Skog

**Slik kildesorterer du på
Gjenvinningsstasjon Dal Skog**

Recycling at the Reuse and Recycling centre

Miljøstasjon Dal Skog

Tlf: 63 92 78 80

firmapost@oeras.no

www.oeras.no

